

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва випускової кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

на тему:

Особливості формування художньо-декоративного оздоблення
інтер'єру бібліотеки як комунікативного арт-простору

Хмеловська Єлизавета Максимівна

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
Олена САФРОНОВА

”_____” _____ 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР

Особливості формування художньо-декоративного оздоблення інтер'єру
бібліотеки як комунікативного арт-простору

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач Хмеловська Є.М.

023 – Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
(спеціальність)

Художньо-декоративне оздоблення
інтер'єру
(освітня програма)

Група ОМм-23

Керівник: Кащенко О.В.
(прізвище та ініціали)

Професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник: Ольхова М.О.
(прізвище та ініціали)

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)

Ідентичність підтверджую

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: архітектурний

Кафедра: образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) рівень

Спеціальність: 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма: Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

Олена САФРОНОВА

„_____” _____ 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

Хмеловська Єлизавета Максимівна
(прізвище, ім'я та по батькові здобувача)

1. Тема роботи

Особливості формування художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки як комунікативного арт-простору
затверджена наказом ректора КНУБА № 2404/2 від 06.11.2024 року

2. Керівник роботи

Кашенко О.В., професор

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту 05.12.2024 р.

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Передумови формування художньо-декоративного оздоблення юнацької бібліотеки

Р. 2. Теоретичні основи та практичні аспекти художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Р. 3. Засоби і прийоми художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору

Р. 4. Художня робота в матеріалі: живопис

Закінчення дод. 1 _____

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. Передумови формування художньо-декоративного оздоблення юнацької бібліотеки

Р. 2. Теоретичні основи та практичні аспекти художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Р. 3. Засоби і прийоми художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору

Р. 4. Художня робота в матеріалі: живопис

6. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.			
Розділ 2.			
Розділ 3.			
Розділ 4.			

7. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	04.10.2023
Розділ 2.	22.10.2023
Розділ 3.	08.11.2023
Розділ 4.	22.11.2024
Остаточне оформлення роботи	02.12.2024
Перевірка роботи на плагіат	02.12.2024
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	02.12.2024
Направлення роботи на рецензування	02.12.2024

8. Дата видачі завдання 05.08.2024 року

Зав. кафедри _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

Керівник _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

Керівник _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

Керівник _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

Здобувач _____ (підпис) _____ (ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	3
Вступ.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ	10
1.1. Джерельна база	10
1.2. Визначення поняття арт-простір.....	18
1.3. Психологічні аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору	19
1.4. Особливості оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки	24
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ХУДОЖНЬО- ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ..	31
2.1. Принципи художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки.....	31
2.2. Практичний досвід художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки	43
2.3. Нормативні та ергономічні умови проектування художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки.....	69
Висновки до розділу 2.....	76
РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ І ПРИЙОМИ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ, ЯК КОМУНІКАТИВНОГО АРТ-ПРОСТОРУ	79
3.1. Вихідні дані та завдання на проектування	79
3.2. Концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки.....	81
3.3. Функціонально-технологічне і об'ємно-просторове рішення інтер'єру	82

Висновки до розділу 3.....	87
РОЗДІЛ 4. ХУДОЖНЯ РОБОТА В МАТЕРІАЛІ: ЖИВОПИС	90
4.1.Аналіз досвіду створення художньої роботи пейзажу в матеріалі	90
4.2.Концепція художньої роботи.....	93
4.3.Засоби, прийоми, композиційне рішення художньої роботи в матеріалі	95
Висновки до розділу 4.....	95
ВИСНОВКИ	97
Список літератури.....	103
ДОДАТКИ	108

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Арт-простір – це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями[13].

Коворкінг – це комфортний простір для спільної роботи або колективний офіс, де кожен може орендувати робоче місце на короткий (від 1 години) або довгий період, скористатися інтернетом та офісною технікою, перекусити та знайти однодумців[24].

Біофільний дизайн –це орієнтований на людину підхід, спрямований на покращення нашого зв'язку з природою та природними процесами у будинках, в яких ми живемо та працюємо[23].

Бібліотека-депозитарій - бібліотека, яка забезпечує постійне зберігання бібліотечного фонду, сформованого з документів, що рідко використовуються і мають наукову та/або художню цінність[33].

Вступ

Актуальність дослідження

В час технологічного прогресу друковані книжки доповнюються електронними варіантами. Багато людей покладаються на інформацію з інтернету в пошуку матеріалів для навчання чи роботи, хоча достатня кількість цієї інформації є неповною, неперевіреною або зовсім не відповідає дійсності, що впливає на якість виконання роботи, для якої шукається інформація, та часто загалом звужує обізнаність людей в тій чи іншій сфері. Зрозуміло, що зупинити технологічний прогрес та змусити людей користуватися виключно друкованою інформацією неможливо, більше того, це не є ефективним. Саме тому сучасні бібліотеки не обмежуються лише однією функцією збереження книг, а трансформуються в багатофункціональний простір.

В сучасному світі вже давно проглядається тенденція створення бібліотек, які окрім прямого свого призначення використовують інноваційні технології та принципово нові підходи по влаштуванню процесу книгочитання та пошуку наукової інформації. Сучасні бібліотеки – не тільки місце, де можна взяти книжку додому чи посидіти з нею в читальному залі – повноцінна громадська будівля, яка має різноманітні додаткові функції. Архітектура сучасних бібліотек здебільшого незвичайна та яскрава, що привертає увагу людей та значно покращує загальне сприйняття міського пейзажу. Також сучасну бібліотеку можна сміливо назвати культурним осередком місцевості, в якій вона розташована.

Обрана проблема магістерської роботи є актуальною, тому що бібліотека може грати важливу роль у вирішенні проблеми суспільства споживання в мистецтві, надаючи альтернативні підходи та стимулюючи більш глибоке та осмислене сприйняття мистецтва. Також бібліотека може стати центром, де проводяться лекції, майстер-класи, виставки та інші освітні заходи; вона може надавати доступ до колекцій електронних та друкованих матеріалів, що дозволяє розширити знання та обізнаність в мистецтві; там можна встановити місця для

обміну досвідом та дискусій навколо творів мистецтва, що буде сприяти розвитку критичного мислення та поглибленого вивчення творчості в молоді.

Розвиток цих напрямків дозволить бібліотеці сприяти формуванню культурної грамотності та збагаченню мистецького досвіду суспільства, роблячи акцент на значущості та якісному споживанні мистецтва. Нажаль бібліотек сучасного зразку в Україні наразі зовсім небагато, тож дане дослідження покликане покращити ситуацію та звернути додаткову увагу на необхідність створення подібних проєктів.

Про актуальність дослідження також свідчать дослідження науковців:

1. Сафронова О.О. та Борисенко Г.В. у статті *“Особливості дизайну інтер’єру бібліотеки вищого навчального закладу”* висвітлили основні фактори впливу на функціональну-планувальну організацію бібліотеки вищого навчального закладу, сучасні підходи до формування просторових рішень та дизайну бібліотек, розглянули тенденції використання нових типів бібліотечного устаткування в бібліотеках[48].
2. Сафронова О.О. та Юхненко Д.В. у своїй роботі *“Проблеми дизайну інтер’єру бібліотечного простору закладів вищої освіти в умовах України”* досліджено концепцію бібліотечного простору та його еволюцію протягом часу. Вказано, що погляди на структуру та призначення цього простору радикально змінилися внаслідок розвитку інформаційного суспільства та змін в парадигмі сучасної освіти. Здійснено узагальнення наукових джерел та досвіду проєктування для визначення ключових принципів формування дизайну бібліотечного простору у вищих навчальних закладах[49].
3. Ідак Ю.В., Ракочий Я.В., Борис А.М. у статті *“Особливості архітектурно-образної організації сучасних публічних бібліотек”* здійснили спробу визначити особливості архітектурно-образної організації сучасних публічних бібліотек на прикладі закордонного досвіду. Та дійшли висновку що, особливістю нових бібліотечних будівель є рух до оновленої форми інформаційного простору та відмова від глибинно-просторової композиції, лаконічне формоутворення основних об’ємів, просте поєднання об’ємних,

лінійних і площинних форм. Форма та її складові, незважаючи на спільну функціональну та часову приналежність, мають певний символічний зміст, особливий характер та конкретні композиційні характеристики [32].

4. Жукова В.П. у науковій статті *“Архітектура та дизайн бібліотек: історія та сучасність”* аналізувала архітектуру та дизайн бібліотек, їхню комфортність для користувачів. Розглянула організацію бібліотечно-інформаційного середовища для людей з обмеженими фізичними можливостями [30].
5. Матвійчук О.Є. у статті *“Дизайн та інтер’єр бібліотеки як соціокультурна проблема”* розглядає питання дизайну та інтер’єру бібліотек. Досліджується соціокультурна діяльність бібліотек, її зв’язок з бібліотечним дизайном. Аналізується вітчизняний та зарубіжний досвід із даної проблеми [39].
6. Охотнік Є.В. та Хавхун Г.М. у своєму дослідженні *“Особливості дизайн-проектування інтер’єру дитячої бібліотеки”* здійснив аналіз досвіду переселенців в різних країнах. Зроблено висновки з міжнародного досвіду, які могли б бути корисними для України [42].
7. Радюк А.Я. в своїй роботі *“Особливості формоутворення сучасних бібліотек”* розглядає фактори що впливають на формоутворення сучасних бібліотек. На прикладі деяких бібліотек закордонного досвіду виявила основні особливості що впливають на просторову композицію бібліотеки [44].
8. Венлі Вей, Лей Пен, Ічен Гонг та Руйін Цзя у статті *“Оновлення приміщення бібліотеки університету на основі досвіду навчання користувачів у двох університетах Уханя”* досліджують перетворення просторів університетських бібліотек відповідно до змін потреб користувачів. Традиційний дизайн цих освітніх приміщень більше не відповідає потребам користувачів, що породжує інтерес до оновлення бібліотечних середовищ університетів. Інтегруючи існуючі теорії та практику, це дослідження визначило шести принципіву структуру для проєктування просторів університетських бібліотек [8].

9. Джефф Алгер у статті *“Цінність галузевих бібліотек архітектури та дизайну: практичне дослідження”* обговорює життєздатність громадських бібліотек, тему, яка вивчалася задовго до початку двадцятого століття [6].
10. Кетрін Прентіс та Еріка К. Аргіропулос у статті *“Бібліотечний простір: оцінка та планування за допомогою дослідження використання простору”* описали нещодавнє дослідження використання простору та меблів, проведене шляхом прямого спостереження в невеликій академічній бібліотеці Шустермана. Студенти з довідкової служби бібліотеки спостерігали за використанням у двох семестрах і продовжили спостерігати за третім семестром після встановлення модернізації електропостачання. Було зібрано детальну інформацію про те, де відвідувачі бібліотеки сидять протягом дня, і певні зони бібліотеки зрештою були визначені як набагато активніші, ніж інші. Загалом зібрана інформація виявилася корисною для бібліотечного планування [2].

Таким чином, можна зробити висновок що тема художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки є актуальною як в Україні так в інших країнах світу. На даний момент багато праць присвячені формуванню архітектурно-планувальної організації простору бібліотек, але ще мало досліджуваною є проблема особливостей художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору.

Мета дослідження:

Метою магістерської роботи є визначення особливостей формування (художньо-декоративного оформлення) інтер'єру сучасної бібліотеки для юнацтва, як комунікативного простору соціалізації і розвитку особистості.

Задачі дослідження:

- аналіз теоретичного і практичного досвіду використання художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки для юнацтва, а також певних нормативних вимог до планування внутрішнього простору бібліотек;

- Розробка концепції організації комунікаційного арт-простору юнацької бібліотеки з використанням комунікаційних художніх елементів, функціональних та естетичних елементів меблів та декоративного оздоблення для встановлення в приміщеннях юнацької бібліотеки.
- Розробка інтерактивних елементів чи комунікаційних стратегій, які сприяють взаємодії користувачів та створюють атмосферу комунікативного арт-простору.
- Розробка концептуального рішення на основі теорії.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є художньо-декоративне оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки. Предметом дослідження - особливості формування комунікаційного арт-простору з використанням об'єктів образотворчого мистецтва.

Методи дослідження:

- аналіз сучасних тенденцій в проєктуванні бібліотек;
- аналіз сучасних тенденцій художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотек;
- методи аналізу потреб потенціальних відвідувачів;
- метод порівняльного аналізу – визначення та аналіз методом співставлення подібності чи відмінності існуючих об'єктів, пошук загальних та характерних особливостей для даного типу об'єктів;
- метод структурно-функціонального моделювання для вибору найбільш комфортного архітектурно-планувального рішення внутрішнього середовища;
- метод експериментального проєктування дизайну юнацької бібліотеки з використанням прогресивних тенденцій художньо-декоративного оздоблення.

Наукова новизна

Наукова новизна одержаних результатів даної магістерської роботи полягає в визначенні особливостей художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору. Аналіз взаємозв'язку між художньо-декоративним оздобленням та сприйняттям

інформації, сприянням комунікації та соціальної взаємодії серед користувачів. Розробка моделей арт-простору, які адаптовані для різних вікових категорій, зокрема для підлітків та молоді, з урахуванням їхніх потреб та інтересів. Вивчення впливу художнього оформлення на емоційний та психологічний стан відвідувачів, спрямованого на поліпшення загального комфорту та позитивного відношення.

Практична цінність

Результати наукових досліджень будуть реалізовані в магістерському дипломному проєкті. Результати даних наукових досліджень можуть бути використанні в подальшому наукових працях, проєктної практиці і в навчальному процесі.

Структура та обсяг роботи

Структура роботи складається з 4 розділів: дослідницький, теоретичний, методичний і пошуково-експериментальний. Перший розділ включає 4 параграфи, а інші 3 включає три параграфи. Після загальних висновків розміщено список використаних джерел. А також робота має термінологічний словник.

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

1.1 Джерельна база

Донедавна у багатьох людей бібліотеки асоціювалися з тишею, спокоєм, полицями з книжками та стосами старих газет і журналів. Однак сучасні публічні бібліотеки йдуть в ногу з часом, розвиваються, урізноманітнюють свою роботу, стають місцями творчих та освітніх інновацій, прагнуть стати осередками творчості, спілкування та обміну ідеями.

Арт-простір у бібліотеці – це можливість якісно і по-новому організувати різнопланову особистісно-орієнтовану діяльність бібліотеки. Залежно від потреб користувачів така платформа може набувати креативно-мистецьких та освітніх функцій, стати місцем вільного розвитку особистості, сприяти активному й діяльному засвоєнню мистецьких знань та умінь, формуванню навичок продуктивного проведення вільного часу.

Багато досліджень присвячені різним аспектам проектування, художнього оздоблення та використання бібліотек. Аналіз теоретичних досліджень включає в себе розгляд різних аспектів, які стосуються оздоблення інтер'єру, організації простору для молоді та комунікації через мистецтво та дизайн, наприклад:

В посібнику «**The impact of Libraries as Creative Spaces**» авторства **Бен Лайта, Кірралі Готон, Жан Берджесс, Гелен Клайбе, Роджер Осборн, Стюарт Каннінгем, Грег Хіри**[3] обговорюється концепція бібліотек як творчих просторів та подається структура оцінки їхнього впливу. Цей посібник користувача є частиною ширшого пакету матеріалів, які мають допомогти бібліотекам продемонструвати свою цінність як творчі простори. Цей посібник користувача є скороченою версією змісту, представленого в проєктному звіті, і надається у короткому та легкодоступному форматі для щоденного використання. Основні моменти цього посібнику:

Трансформація бібліотек: З розвитком цифрових технологій бібліотеки більше не обмежуються лише наданням книг. Вони перетворюються на гнучкі,

активні простори, де відбуваються різноманітні творчі заходи, створені задля розвиток співтовариства.

Рамкова структура оцінки впливу: посібник пропонує використовувати Creative Spaces Impact Framework для планування та оцінки творчих активностей у бібліотеках. Цей інструмент допомагає вимірювати, наскільки бібліотека сприяє розвитку творчості через:

- Доступ до ресурсів (наприклад, цифрових технологій);
- Побудову ідей та експериментування;
- Громадянську активність;
- Соціальну взаємодію та розвиток співтовариства;
- Культурну участь (наприклад, організація заходів);
- Здоров'я та благополуччя;
- Освіту та навчання;
- Економічну продуктивність.

Відповідність потребам спільноти: Бібліотеки можуть адаптувати свої програми відповідно до конкретних потреб місцевих громад, спираючись на аналіз даних про демографію та інтереси.

Моніторинг та стратегічне планування: Інструмент допомагає збирати дані про вплив бібліотек у довгостроковій перспективі, що корисно для прийняття рішень та розподілу ресурсів.

Анкетування користувачів: Для оцінки впливу бібліотек пропонується проводити опитування серед відвідувачів. Це допомагає зібрати інформацію про те, як заходи в бібліотеці сприяють розвитку творчості, соціальної активності, освіти та благополуччя.

Посібник спрямований на підтримку бібліотек у демонстрації своєї цінності як центрів для творчої та соціальної активності, і включає шаблони для оцінки заходів та проведення опитувань.

В дослідженні «**The Art Library as Exhibition Space: Ten Case Studies**» авторства Кірстон Джонсон[2] розглядається використання художніх бібліотек як виставкових просторів, де розглядається 10 прикладів арт-бібліотек у різних установах (музеї, навчальні заклади).

Основна мета дослідження це вивчення використання фізичних та віртуальних виставок у арт-бібліотеках. Дослідження відповідає на питання, наскільки ефективно бібліотеки використовують свої приміщення для виставок та які типи бібліотек роблять це найбільш послідовно. Виставки у бібліотеках допомагають привернути увагу до колекцій, сприяють освітнім цілям, покращенню суспільних зв'язків та підвищенню видимості бібліотек. Арт-бібліотеки в закладах, що спеціалізуються на мистецтві, частіше організовують виставки, ніж звичайні бібліотеки[2].

Загальні проблеми виявлені під час дослідження: нестача часу, фінансування та підтримки з боку адміністрації – основні бар'єри для реалізації виставкових програм. Багато невеликих бібліотек не мають достатньо ресурсів для організації регулярних виставок.

Типи виставок: Виставки можуть включати книги, витвори мистецтва, архівні матеріали, фото та інші об'єкти. Можливі як фізичні так і віртуальні виставки.

У дослідженні представлені приклади арт-бібліотек, таких як бібліотека Парсонс (Gimbel Art and Design Library), яка активно використовує виставкові площі та включає як студентські, так і професійні роботи. Інші бібліотеки, такі як Avery Library Колумбійського університету мають багаті колекції, але не використовують виставкові простори на регулярній основі.

Результати отримані під час дослідження: необхідна підтримка виставок як способу підвищення інтересу до бібліотечних колекцій. Впровадження програм виставок навіть у невеликих бібліотеках допоможе підвищити видимість їх ресурсів та матеріалів[2].

Це дослідження наголошує на важливості арт-бібліотек як місць не тільки для зберігання матеріалів, а й для їх публічного представлення через виставки.

Стаття "Оновлення приміщення бібліотеки університету на основі досвіду навчання користувачів у двох університетах Уханя" авторства Венлі Вей, Лей Пен, Ічен Гонг та Руйін Цзя[8] досліджує перетворення просторів університетських бібліотек відповідно до змін потреб користувачів. Традиційний дизайн цих освітніх приміщень більше не відповідає потребам користувачів, що породжує інтерес до оновлення бібліотечних середовищ університетів. Інтегруючи існуючі теорії та практику, це дослідження визначило шестипринципову структуру для проектування просторів університетських бібліотек. (Рис.1.1.1.)

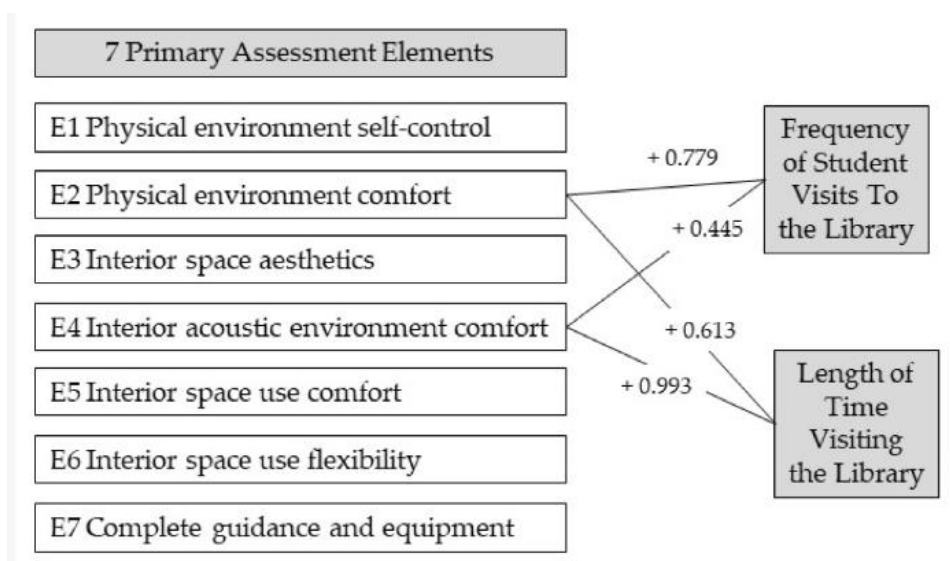

Рис.1.1.1. Висновок емпіричного дослідження[8]

Пізніше було проведено опитування для вивчення досвіду навчання користувачів у просторі бібліотеки двох університетів в Ухані, Китай. Аналіз даних за допомогою SPSS виявив сім елементів дизайну, що впливають на досвід навчання користувачів університетських бібліотек. Результати бінарної логістичної регресії показали, що два елементи, комфорт фізичного простору та комфорт акустичного середовища, позитивно впливають на частоту та тривалість відвідування бібліотеки. Також було визначено ключові просторові елементи, що можуть сприяти навчанню користувачів університетських бібліотек, що надає дані для майбутніх стратегій дизайну для оновлення простору університетських бібліотек.

Стаття «Цінність галузевих бібліотек архітектури та дизайну: практичне дослідження» Джеффа Алгера[6] обговорює життєздатність громадських бібліотек, тему, яка вивчалася задовго до початку двадцятого століття. Аргументи як на користь однієї, так і іншої сторони знаходяться в літературі до 1990-х років, і жодна сторона не представила переконливих аргументів на свою користь. У цьому дослідженні розглядається представницький вибір літератури, що охоплює бібліотеки-філії загалом, потім акцентується на бібліотеках-філіях у закладах з акредитованими програмами з архітектури. Завершується вивченням використання матеріалів в діапазоні телефонних номерів NA в Університеті штату Айова. Як і для інших професійних програм, таких як право та медицина, автор рекомендує розташування бібліотек-філій поруч із програмами архітектури, коли це можливо.

У роботі **О.О. Сафронової та Д.В. Юхненко досліджено концепцію бібліотечного простору та його еволюцію протягом часу[49]**. Вказано, що погляди на структуру та призначення цього простору радикально змінилися внаслідок розвитку інформаційного суспільства та змін в парадигмі сучасної освіти. Здійснено узагальнення наукових джерел та досвіду проектування для визначення ключових принципів формування дизайну бібліотечного простору у вищих навчальних закладах. Цей простір розглядається як багатофункціональне середовище з вільним зонуванням, що забезпечує доступ до різних ресурсів бібліотеки та медіа, придатне як для колективної, так і для індивідуальної роботи. Також проведена оцінка локальних фондів у бібліотеках українських університетів та виявлені проблеми їх адаптації до сучасних вимог.

Мета статті Кетрін Прентіс та Еріка К Аргіропулос «Бібліотечний простір: оцінка та планування за допомогою дослідження використання простору та меблів, проведене шляхом прямого спостереження в невеликій академічній бібліотеці Шустермана. Студенти з довідкової служби бібліотеки спостерігали за використанням у двох семестрах і продовжили спостерігати за третім семестром після встановлення модернізації електропостачання. Було зібрано

детальну інформацію про те, де відвідувачі бібліотеки сидять протягом дня, і певні зони бібліотеки зрештою були визначені як набагато активніші, ніж інші. Загалом зібрана інформація виявилася корисною для бібліотечного планування та буде цінною для майбутніх ініціатив. Ця стаття також демонструє можливі засоби покращення простору для будь-якої бібліотеки, а також для здійснення подібного дослідження з мінімальними ресурсами.

У статті «Особливості дизайну інтер'єру бібліотеки вищого навчального закладу» авторів О.О. Сафронової та Г.В. Борисенко[48] детально розглядаються ключові чинники, які впливають на організацію простору та функціональність бібліотеки у вищих навчальних закладах. Автор розглядає сучасні підходи до створення просторових рішень та дизайну бібліотек, охоплюючи не лише світовий досвід, але й особливості ситуації в Україні. Окрема увага приділяється тенденціям у використанні нового обладнання в бібліотеках вищих навчальних закладів.

Дослідження **Девіда Е. Кемпбелл і Теодора М. Шлехтер «Дизайн бібліотеки впливає на поведінку та задоволення користувачів» [9]**, у якому застосовано більш цілісний підхід, досліджуючи бібліотеку університетського містечка як загальну систему взаємопов'язаних підрозділів, у яких відбувається різноманітна поведінка користувачів. Метою було оцінити типову університетську бібліотеку, щоб висвітлити вплив дизайну бібліотеки на поведінку та задоволеність студентів.

Було використано три методи, що перекриваються. Випадкова вибірка із сімдесяти п'яти студентів була опитана щодо користування бібліотекою та ставлення до неї. Друга вибірка з двадцяти чотирьох студентів веде щоденник про регулярні походи до бібліотеки. Третій метод передбачав безпосереднє спостереження за всіма громадськими приміщеннями бібліотеки для створення детальних карт поведінки користувачів бібліотеки. Ці три методи дали повну картину розподілу діяльності всередині бібліотеки, послідовний характер типових видів діяльності, рівні задоволеності в різних місцях бібліотеки та задоволеність різними аспектами загальної бібліотечної системи. Було зроблено

висновок, що фізичний дизайн може впливати на поведінку та задоволення студентів. Обговорення охоплює цінність нормативних даних і місце таких методів, як ті, що використовуються в цьому дослідженні.

У статті **"Функціональний зв'язок мозку під час впливу масштабу та кольору інтер'єру"** Ізабелли С Бауер, Арона Т Хіллта та Пітера Г. Ентікотта[4] вивчалася взаємодія архітектурного середовища з функціональним зв'язком мозку. Автор використовував електроенцефалографію для аналізу того, як елементи дизайну, зокрема масштаб та кольорова гамма внутрішнього простору будівель, впливають на активність мозку. Учасники дослідження, здорові дорослі віком від 18 до 55 років, були піддані впливовим сценам у віртуальному середовищі, під час чого фіксувалася їхня електроенцефалографічна активність.

Результати вказують на зміни в тета- та гамма-зв'язках у різних частинах мозку в залежності від змін масштабу та кольорового оформлення. Зокрема, збільшення та зменшення масштабу викликали зміни в тета-зв'язках між лівою скронево-тім'яною областю та правою лобовою областю. Також була виявлена мережа, що демонструє зв'язок з високим гамма-випромінюванням при зменшенні масштабу антропогенного середовища[4].

Щодо кольорового впливу, синій колір (який контрастує з ахроматичним білим) підсилював тета-зв'язок у передніх півкулях мозку. Ці результати свідчать про те, що архітектурне середовище може модулювати функціональний зв'язок мозку, що, в свою чергу, впливає на когнітивні процеси та психічне здоров'я.

Отримані висновки роблять акцент на тому, що шляхом врахування конструктивних особливостей архітектурного середовища можна спрямовувати наше благополуччя та продуктивність. Це важливо як для медичної, так і для економічної сфери суспільства.

У статті **Бруно Мунарі «Дизайн та візуальна комунікація»** [5] обговорюється поняття хорошого дизайну та його елементи. Автор пропонує читачам 50 уроків, які він викладав у 1960-х роках у Карпентерському центрі візуальних мистецтв у Кембриджі (Массачусетс). Цей період визначався

стрімкими трансформаціями для графічного дизайну, коли ця область тільки починала професіоналізуватись і ставала перед фундаментальними питаннями щодо взаємозв'язку мистецтва та дизайну, а також ремесел і промисловості.

Мунарі вносив глибокі зміни в основи графічного дизайну, спрямовуючись на подолання академічних традицій та виходження за межі бінарних уявлень про красиве/потворне та правильне/неправильне. Він підкреслював принципи формальної та функціональної узгодженості, відмовляючись від традиційного підходу до естетики. Ці трансформації відобразилися у новому розумінні принципів, законів та можливостей графічного дизайну, а також в сучасній рефлексії на методику навчання візуальної комунікації.

У статті **Крістофа фон Кастеля, Хайко Хехт та Даніеля Оберфельда «Настінні візерунки впливають на сприйняття внутрішнього простору»** [3] досліджується вплив текстури поверхні об'єкта на сприйняття простору. Наприклад, Герман фон Гельмгольц виявив, що квадратна пляма з чорними та білими смугами може виглядати витягнутою перпендикулярно до орієнтації смуг. Це визнання контрастує з деякими рекомендаціями експертів із дизайну інтер'єру, які стверджують, що смугасті візерунки на стінах роблять кімнати витягнутими в напрямку, паралельному орієнтації смуг.

У серії експериментів, які включали візерунки стін із смугами, змінювалася орієнтація смуг (горизонтальна чи вертикальна) та їх щільність (кількість смуг на градус кута зору). Учасники експерименту оцінювали ширину і висоту стереоскопічно представлених внутрішніх просторів. Виявлено, що смугасті візерунки з більшою щільністю робили приміщення ширшими та вищими, ніж смуги з меншою щільністю або гладкі стіни. Навіть при слабкій модуляції орієнтацією візерунка, що відрізняється від передбачень Гельмгольца та рекомендацій щодо дизайну, цей ефект був визначений в основному щільністю візерунка, а не його орієнтацією. Таким чином, зроблено висновок, що об'єктні текстурні ефекти не можуть бути узагальнені для сприйняття внутрішнього простору, і для сприйняття просторового розміру кімнати щільність візерунка важливіша, ніж його орієнтація[3].

1.2 Визначення поняття арт-простір

Поняття «арт-простір» складне і багатогранне, що поєднує в собі цілу низку функцій – від виставкових до соціальних. Арт-простори сприяють соціальній згуртованості, надаючи простір для вільної творчості, самовираження та діалогу. Таким чином, арт-простори є важливим компонентом сучасної культури, поєднуючи в собі естетичні, соціальні та культурні елементи, що сприяють творчості та взаємодії.

Багато досліджень свідчать про те, що постійне спілкування з мистецтвом і творчістю з будь-якого віку сприяє фізичному та психологічному благополуччю. Надання людям часу, простору та матеріалів для творчого вираження може зменшити стрес, покращити пам'ять і зміцнити соціальні зв'язки. У час, коли креативне мислення є надзвичайно цінним товаром, суспільство, безсумнівно, виграє від інвестицій у мистецтво та мистецьку освіту: вищий рівень громадянської активності, соціальної стабільності та економічного підйому були визнані в місцях, де середовище сприяє та заохочує творчі процеси.

Арт-простори розвивалися під впливом соціальних і культурних змін і відображають прагнення до інновацій та творчості. Арт-простори - це важливі осередки культурного життя та майданчики для обговорення і розв'язання актуальних проблем. Основні підходи до визначення поняття «арт-простір»:

1. Фізичний простір для мистецтва. У класичному розумінні арт-простір - це фізичне місце, призначене для проведення виставок, перформансів та інших мистецьких заходів. Це може бути відкритий простір (вулиця, парк) або закриті приміщення (галерея, музей, культурний центр, бібліотека), придатне для виставки творів мистецтва.
2. Платформи для творчого обміну. Крім виставкової функції, арт-простори також служать платформами для співпраці між художниками, неурядовими організаціями та аудиторією. У цьому контексті арт-простори сприяють розвитку творчих інфраструктур і можуть розглядатися як соціальні інститути, що забезпечують платформу для співпраці та обміну ідеями.

3. Посередництво між мистецтвом і суспільством. Деякі дослідники наголошують на тому, що арт-простори виступають як посередники між мистецтвом і суспільством, створюючи середовище, в якому відбувається діалог між художниками і глядачами. Таке середовище стимулює не лише естетичне сприйняття мистецтва, а й критичне осмислення соціальних і політичних проблем.
4. Інноваційне культурне середовище Створення інтерактивних арт-просторів сприяє формуванню інноваційного культурного середовища, що здатне адаптуватися до сучасних змін і викликів. Такі простори часто підтримують експериментальне мистецтво, що виходить за рамки традиційного.

Абизов Вадим та Чверкалюк Катерина у статті «Поняття арт-простору та його характеристика» дали таке визначення: «Арт-простір – це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями» [13].

Також вони зазначили що, основне призначення креативного простору — надання майданчиків діяльності представникам творчих професій, чисельність яких у постіндустріальному суспільстві постійно зростає. Креативні простори можуть займатися трансляцією та популяризацією створених на їх території продуктів та послуг.

1.3. Психологічні аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору

Психологічні аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору є важливими для розуміння того, як люди взаємодіють з навколишнім середовищем. Середовище існування людини складається з двох взаємозалежних частин: природної і суспільної (рис.1.3.1.)

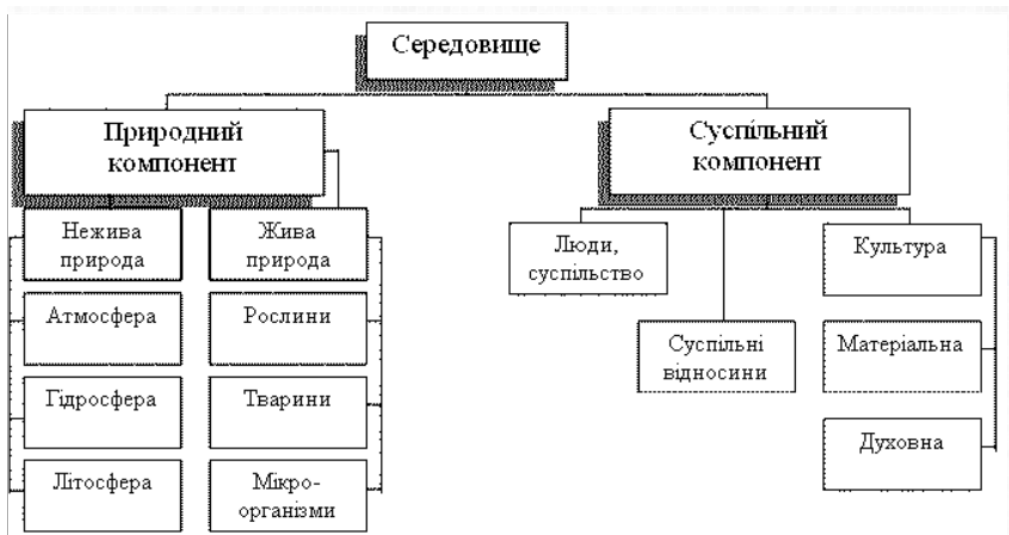

Рис.1.3.1. Компоненти середовища людини і суспільства (за Д.Ж. Марковичем)[24].

Взаємодія людини і середовища підпорядкована певним закономірностям, які були сформульовані визначним українським ученим В. Вернадським (рис.1.3.2.). А саме:

- людина і середовище — діалектична єдність;
- середовище сприяє існуванню людини;
- провідна роль у взаємозв'язках “людина — середовище” належить людині.

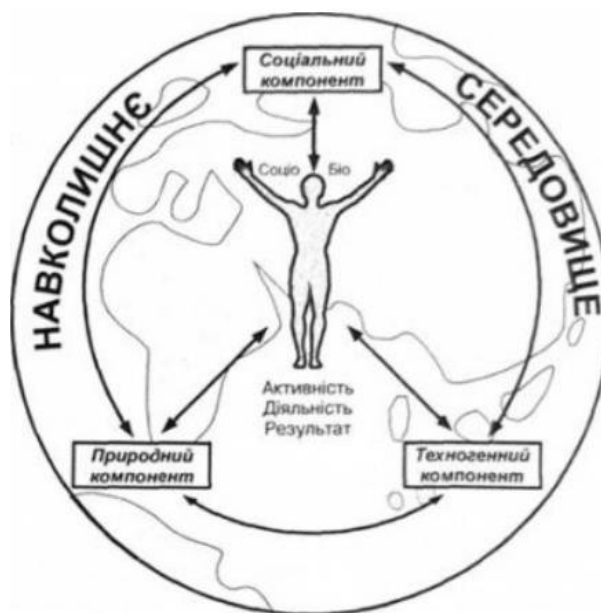

Рис.1.3.2. Модель життєдіяльності людини в системі «Л-НС» [24].

Отже, по-перше, людина і середовище завжди були, є і будуть взаємопов'язані та взаємозалежні. Це цілком об'єктивна закономірність. По-друге, існування людини, її діяльність і поведінка повинні підкорятись певним умовам функціонування середовища. Принцип “Людина — цар природи” змінюється на “Людина — для природи”.

Людина і зовнішнє середовище перебувають у постійному процесі взаємодії, який можна описати як:

- Адаптація: Людина адаптується до умов середовища, змінюючи свою поведінку або фізичний стан для виживання та успішного функціонування.
- Модифікація середовища: Людина змінює зовнішнє середовище відповідно до своїх потреб, створюючи нові технології, будуючи інфраструктуру або впливаючи на соціальні норми.
- Вплив середовища на людину: Середовище впливає на поведінку, психологічний стан та розвиток людини, визначаючи її можливості та обмеження.
- Зворотній зв'язок: Людина впливає на середовище своїми діями, а середовище, у свою чергу, впливає на її подальшу поведінку та рішення. Це процес безперервного зворотного зв'язку[24].

Поняття «сприйняття» в психології можна розуміти як здатність сприймати, розуміти та надавати значення інформації, що відбувається через відповідні рецептори органів чуття. Згідно зі статистикою, серед населення 25% аудіалів, 35% візуалів і 40% кінестетиків. Аудіал в процесі спілкування звертає максимум своєї уваги на мову. Його цікавлять слова, але головним чином він розуміє вас через інтонації. Серед візуалів більшість творчих людей, які сприймають зовнішній світ через образи, фантазію, уяву. Людина з типом мислення кінестетик – заручник почуттів та емоцій. Таких людей більшість.

Сприйняття допомагає людям розгадати навколишній світ. Отримана інформація обробляється відповідно до особистих критеріїв . Це означає, що

кожна людина сприймає речі індивідуально на основі свого особистого досвіду та попереднього процесу навчання. Увага відіграє важливу роль у сприйнятті.

Процес сприйняття спрямований на представлення середовища, яке є адекватним реальності - представлення, в якому фізичні умови трансформуються, але зображені таким чином, що дозволяє впорядковану дію. Діапазон інформації про навколишнє середовище, яка може бути виявлена органами чуття, природним чином обмежений у кожній сенсорній модальності: наприклад, спектр видимого світла для людини поширюється лише на діапазон електромагнітних частот від 400 до 700 нанометрів. Крім того, частоти перетворюються на різні суб'єктивні відчуття: обробка електромагнітних світлових хвиль призводить до сприйняття кольору, а обробка механічних хвиль тиску в середовищі повітря призводить до сприйняття шуму або звуку[31].

Таким чином, розуміючи психологічні аспекти візуального та інформаційного сприйняття простору, ми можемо зрозуміти як люди сприймають та інтерпретують своє оточення. Та використовувати це для проєктування комфортних, функціональних та естетично привабливих просторів, які задовольняють потреби користувачів.

1. *Гештальт-принципи організації візуальної інформації*. Люди зазвичай сприймають зображення та об'єкти як цілісні структури, а не як окремі частини. Такі гештальт-принципи, як схожість, близькість, симетрія, завершеність і безперервність допомагають структурувати візуальну інформацію. Наприклад, об'єкти однакової форми і кольору сприймаються як частина однієї групи, створюючи гармонійне і зрозуміле середовище;
2. *Колір і освітлення* відіграють важливу роль у сприйнятті простору і створенні певних емоційних станів. Теплі кольори (червоний, помаранчевий) асоціюються з енергією і теплом, тоді як холодні (синій, зелений) сприяють спокою і розслабленню. Освітлення також впливає на сприйняття. М'яке, розсіяне світло створює затишну атмосферу, в той час як яскраве світло фокусує увагу на деталях і спонукає до активності;

3. *Візуальне просторове сприйняття* є тривимірним, навіть для плоских зображень. Перспектива, тіні, масштаб та інші ознаки глибини дають відчуття відстані та об'єму. Вдале використання перспективи може створити відчуття відкритості, комфорту та рівноваги в просторі;
4. *Контрасти кольору, форми і текстури* можуть допомогти виділити певні елементи або зони простору. Наприклад, розміщення яскравих предметів у мінімалістичному просторі може привернути увагу і створити фокусну точку. Відблиски створюють візуальний напрямок руху, забезпечують кращу навігацію та надають інтер'єру певний ритм і динаміку;
5. *Просторове сприйняття* багато в чому залежить від композиції, балансу і гармонії елементів. Баланс в дизайні створює відчуття стабільності і такі простори сприймаються як затишні та гармонійні. Дисбаланс створює відчуття напруги та хаосу і може бути використаний для створення динаміки, але також може викликати дискомфорт. Просторове сприйняття також залежить від особистого відчуття простору. У дуже тісному середовищі, особливо в громадських місцях, люди можуть відчувати дискомфорт і навіть стрес. У той же час, великі, відкриті простори сприяють соціальній взаємодії та спілкуванню. Правильне зонування простору допомагає досягти оптимального балансу між приватним життям і спілкуванням;
6. Люди несвідомо реагують на *символізм архітектурних і дизайнерських елементів*. Наприклад, високі стелі асоціюються з гідністю і свободою, а низькі - з комфортом і приватністю. Певні архітектурні форми, кольори та матеріали також мають культурно-історичне значення, яке впливає на психологічне сприйняття.
7. Дизайн може створити *відчуття руху і динаміки*. Використання вигинів, відкритих планів і потоку руху заохочує активне використання простору і зацікавленість у навколишньому середовищі. Відкриті плани і плавні переходи між просторами дають відчуття безперервності і просторової свободи;
8. *Люди адаптуються* до свого оточення, і деякі елементи простору можуть сприйматися по-різному в залежності від часу, проведеного в цьому просторі.

Наприклад, перенасичений інтер'єр може спочатку мати вражаючий ефект, але з часом він може стати перевантаженим і викликати втоми. І навпаки, мінімалістичний дизайн може виглядати занадто простим, але створювати затишний простір для тривалого перебування;

9. *Люди мають схильність до природи*, і включення природних елементів (рослин, натуральних матеріалів, природного світла) в дизайн простору може підвищити психологічний комфорт і знизити рівень стресу. Біофільний дизайн збагачує простір, роблячи його більш привабливим і придатним для відпочинку та роботи.

Розуміння цих психологічних аспектів може допомогти створити простір, який позитивно впливає на емоційний і психологічний стан людей, підвищує їхню продуктивність і задоволеність навколишнім середовищем.

1.4. Особливості оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Формування ефективного та сучасного, а загалом, повноцінного освітнього середовища базується на створенні багатофункціональних гнучких просторів, які швидко трансформуються під потреби викладання, сприяють його різним формам та мотивують до навчання. Виходячи з цього, він ґрунтується на поєднанні двох принципів – гнучкості та стабільності.

Гнучка організація сприяє швидкій трансформації простору відповідно до потреб освітнього процесу та застосуванню в ньому різноманітних форм роботи. Стабільність сприяє безперервності навчання, послідовному сприйняттю, підтримці порядку у просторі та у роботі. Гнучкість та стабільність відображаються через зонування інтер'єру, а також створення відповідної композиції в просторі[17].

Для ефективного засвоєння інформації важливо організувати простір таким чином, щоб він сприяв концентрації, комфортному сприйняттю та обробці даних. Ось основні особливості простору, які впливають на ефективність засвоєння інформації:

1. Фізичний комфорт і ергономіка - Простір має бути зручним і добре організованим, щоб мінімізувати дискомфорт і відволікання;

2. Освітлення - Освітлення значно впливає на здатність засвоювати інформацію, оскільки правильне світло сприяє зосередженню і знижує напруження очей;
3. Акустика і звукове середовище - Звукове середовище безпосередньо впливає на концентрацію і здатність до навчання;
4. Температура і вентиляція - Комфортна температура і свіже повітря впливають на здатність підтримувати увагу;
5. Організація простору і відсутність відволікаючих факторів - Занадто захарашене або дезорганізоване робоче місце може заважати засвоєнню інформації;
6. Колір і дизайн приміщення - Колірне оформлення простору може впливати на емоційний стан і мотивацію;
7. Технологічні ресурси - Наявність необхідної техніки та доступу до інформаційних ресурсів є критичними для ефективного навчання та роботи;
8. Персоналізація простору - Простір, який відображає індивідуальні уподобання та стиль людини, може покращити мотивацію та настрій;
9. Можливість для відпочинку та зміни активності (рис.1.4.1.).

Рис.1.4.1. Засади формування освітнього простору [29].

В науковій праці "Оновлення приміщення бібліотеки університету на основі досвіду навчання користувачів у двох університетах Уханя" авторства Венлі Вей, Лей Пен, Ічен Гонг та Руйін Цзя [8] досліджує

перетворення просторів університетських бібліотек відповідно до змін потреб користувачів. Було проведено дослідження, як архітектурний дизайн може покращити та полегшити навчання користувачів у бібліотеках, а також визначено, які просторові елементи впливають на процес навчання, а які – на частоту та тривалість відвідування бібліотеки користувачами. Стратегії, що ґрунтуються на фактичних даних, надані для того, щоб керувати майбутніми зусиллями щодо оновлення простору університетської бібліотеки. Дослідження було проведено на основі огляду літератури, щоб узагальнити та відсортувати елементи дизайну просторового ремонту в університетських бібліотеках. Потім дослідники використали емпіричне опитування на основі анкет із зразками двох університетських бібліотек Уханя, щоб зібрати відгуки та оцінити продуктивність бібліотечного простору з точки зору досвіду навчання користувачів (включно з чотирма рівнями: фізичне середовище, внутрішнє оздоблення, сервісні засоби та інше типи сприйняття простору).

Під час дослідження просторового дизайну навчальних приміщень, які впливають на досвід користувача на основі доступної літератури були виведені такі фактори, як:

1. Освітлення (природне, штучне), вентиляція, температура;
2. Наявність, конфігурація та живлення розеток; якість мережі Wi-Fi; конфігурації електронного обладнання, такого як принтери, копіювальні апарати тощо; наявність їжі; години роботи;
3. Різноманітність типів простору: індивідуальні навчальні простори; групові дискусійні кімнати;
4. Декоративна витонченість: кольори, кімнатні зелені насадження;
5. Різноманітність видів меблів: домашній затишок, гнучкість меблів;
6. Географічно централізоване розташування бібліотеки[8].

Для анкетування було розроблено опитування, де відвідувачі бібліотеки могли поділитись своєю думкою (табл.1.4.1.)

Елемент первинної оцінки	Вторинний елемент оцінювання
а. Фізичне середовище простору	Внутрішнє акустичне середовище
	Стан внутрішнього освітлення (природне/штучне освітлення)
	Стан внутрішньої вентиляції
	Статус внутрішньої температури
в. Допоміжні засоби та послуги	Місце для зберігання
	Обсяг живлення та конфігурація розетки
	Якість мережі та Wi-Fi сигналу в будинку
	Конфігурація електронного обладнання, такого як принтери та копіювальні апарати
	Легке освіжаюче харчування
	Графік роботи бібліотеки
в. Наявність місця	Керівні знаки
	Поставка столів та стільців для навчальних та читальних залів
	Постачання індивідуальних навчальних кабінетів
	Постачання кімнат для групових семінарів
	Постачання відкритих просторів для спільної роботи
	Постачання навчальних приміщень для дозвілля
	Надання диверсифікованих навчальних просторів
д. Внутрішнє оздоблення	Доопрацювання інтер'єру
	Естетика кольору інтер'єру
	Конфігурація внутрішньої зелені
д. Тип меблів і комфорт	Різноманітність видів меблів
	Комфорт меблів
	Гнучкість меблів
f. Доступність планування простору	Поруч проживання
	Бібліотечний кафетерій

Табл. 1.4.1. Контрольний список для оцінки досвіду користувача бібліотечного простору університету [8].

Загалом було розповсюджено 438 анкет та зібрано 435 анкет. Після виключення трьох повторних і чотирьох недійсних відповідей для аналізу було використано 428 дійсних відповідей. Ефективний коефіцієнт відновлення опитувальників склав 97%. Ці результати були проаналізовані в поєднанні з обговореннями з експертами. Результати визначення семи елементів першого рівня наведені в таблиці (табл.2.), включаючи самоконтроль фізичного середовища, комфорт фізичного середовища, естетика внутрішнього простору,

комфорт внутрішнього акустичного середовища, комфорт використання внутрішнього простору, гнучкість використання внутрішнього простору, повне керівництво та обладнання (табл.1.4.2.).

Елемент первинної оцінки	Вторинний елемент оцінювання
Самоконтроль фізичного середовища	Регульований рівень освітлення
	Регульований рівень температури
	Звичайні та зручні меблі
	Меблі легкі, гнучкі та рухомі
	Лінії огляду
	Простір надає можливості для соціальної взаємодії
Комфортність фізичного середовища	Хороша атмосфера навчання
	Бібліотека працює безперервно і довго
	Достатнє штучне освітлення бібліотеки
	Достатня кількість розеток в бібліотеці
	Температура всередині бібліотеки відповідна (тепло взимку і прохолодно влітку)
	Бібліотека має хорошу вентиляцію
	Достатня площа для зберігання в бібліотеці
Достатнє забезпечення столами та стільцями	
	Якісний Wi-Fi сигнал в будинку
Естетика внутрішнього простору	Внутрішні зелені насадження правильно впорядковано
	Гарне загальне фарбування інтер'єру
	Гарний вид за вікном
	Загальне внутрішнє оздоблення вишукане
	Достатнє природного освітлення всередині будівлі
Комфортність акустичного середовища в салоні	Акустичне середовище досить приватне
	Низький фоновий шум
Комфорт використання внутрішнього простору	Різні типи навчальних просторів
	Велика кількість послуг
Гнучкість використання внутрішнього простору	Планування простору можна гнучко змінювати
	Сприймайте навчальну поведінку інших
Повне керівництво та обладнання	Комп'ютерні робочі місця в павільйоні
	Чітка вивіска в павільйоні

Табл.1.4.2. Просторові чинники, що впливають на досвід користувача простору університетської бібліотеки[8].

Висновки до розділу 1

1. Аналізуючи джерельну базу за темою художньо-декоративного оздоблення бібліотек, можна прийти до висновку, що ця тема була розглянута багатьма науковцями, не тільки вітчизняними, а також науковцями з інших країн. Також можна зробити висновок, що тема є актуальною, тому що бібліотека може грати важливу роль у вирішенні проблеми суспільства - споживання в мистецтві, надаючи альтернативні підходи та стимулюючи більш глибоке та осмислене сприйняття мистецтва.
2. Також бібліотека може стати центром, де проводяться лекції, майстер-класи, виставки та інші освітні заходи; вона може надавати доступ до колекцій електронних та друкованих матеріалів, що дозволяє розширити знання та обізнаність в мистецтві; там можна встановити місця для обміну досвідом та дискусій навколо творів мистецтва, що буде сприяти розвитку критичного мислення та поглибленого вивчення творчості в молоді. На даний момент багато праць присвячені формуванню архітектурно-планувальної організації простору бібліотек, але ще мало досліджуваною є проблема особливостей художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору.
3. Поняття «Арт-простір» вивели науковці Абизов Вадим та Чверкалюк Катерина у статті «Поняття арт-простору та його характеристика», а саме: «Арт-простір – це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями» [22].
4. Аналізуючи психологічні аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору, стає зрозумілим що є важливим розуміння того як люди взаємодіють з навколишнім середовищем. Найважливіші аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору: гештальт-принципи організації візуальної інформації, ефект кольору та освітлення, перспектива і глибина, контраст та акцент,

просторова композиція та баланс, символіка і семантичне значення, особистий і соціальний простір, рух і динаміка простору, час і адаптація до середовища, зв'язок із природою.

5. За результатами дослідження "Оновлення приміщення бібліотеки університету на основі досвіду навчання користувачів у двох університетах Уханя" авторства Венлі Вей, Лей Пен, Ічен Гонг та Руйін Цзя[8], було виявлено що найважливіші особливості оздоблення інтер'єру бібліотеки (за результатами опитування та спостереження) є самоконтроль фізичного середовища, комфорт фізичного середовища, естетика внутрішнього простору, комфорт внутрішнього акустичного середовища, комфорт використання внутрішнього простору, гнучкість використання внутрішнього простору, повне керівництво та обладнання.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

2.1. Принципи художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Інтер'єр юнацької бібліотеки – це не лише простір для читання та навчання, але й місце для самовираження, розвитку та формування особистості. Тому художньо-декоративне оздоблення такого закладу має особливе значення. Воно повинно враховувати не тільки естетичні та функціональні вимоги, але й психологічні потреби молоді, їхні інтереси та прагнення. У процесі створення художньо-декоративного оздоблення бібліотеки важливо враховувати специфіку віку користувачів, їхню культурну орієнтацію та соціальні тенденції. Отож можна виділити наступні принципи:

1. Принцип відкритості

Прозорість та доступність інформації, нажаль зараз щоб скористуватись бібліотекою необхідно принести або довідку що людина займається науковою діяльністю, або студентський квиток, або купити абонемент і зареєструватися в бібліотеці. Також важливо щоб інформація була відкритою, вона має бути доступною для широкої аудиторії. Це стосується як особистого спілкування, так і доступу до матеріалів і документів. Це включає відкриті архіви, доступ до наукових журналів, публікацій та використання онлайн-платформ для вільного обміну інформацією. Нажаль для більшості документів доступ або обмежено або закрито.

Також принцип відкритості в оздобленні інтер'єру бібліотеки передбачає створення фізично відкритого і прозорого середовища без перешкод для орієнтації та пересування. Простір бібліотеки має бути відкритим і зручним для навігації, а відвідувачі повинні одразу відчувати себе комфортно. Великі зони для читання, групової роботи і відпочинку повинні бути добре видимими і доступними. Меблі мають бути розставлені так, щоб не створювати фізичних чи психологічних бар'єрів.

Використання прозорих матеріалів, такі як скляні перегородки, вітрини і великі вікна, щоб пропускати світло в приміщення і створювати відчуття відкритості. Це також збільшує видимість бібліотечних матеріалів і створює відчуття єдності в просторі. Такий підхід зменшує відчуття ізоляції та клаустрофобії і створює приємне середовище для всіх користувачів бібліотеки[19].

Відкритість також означає гнучкість і можливість адаптувати простір до різних потреб і функцій. Бібліотеки мають бути місцями, які можна легко змінювати залежно від того, чи проводяться лекції, творчі майстерні, групова робота чи індивідуальне читання. Рухомі меблі та перегородки дозволяють створювати різні зони для задоволення різних потреб, наприклад, для читання, роботи чи відпочинку.

Зони для творчості та дискусій можуть бути відокремлені, але мають бути інтегровані з основним простором бібліотеки, щоб уможливити взаємодію між користувачами та заохочувати творчий процес. Таким чином, бібліотека може функціонувати не лише як тихий простір для читання, але й як динамічний простір для соціалізації та взаємодії.

2. Принцип інклюзивності

Принцип інклюзивності полягає в забезпеченні рівного доступу до можливостей, ресурсів і просторів для всіх, незалежно від соціального статусу, віку, статі, етнічної приналежності чи інших характеристик. В інтер'єрах юнацьких бібліотек відкритість означає створення доступних умов для всіх відвідувачів, у тому числі осіб з інвалідністю, а також забезпечення доступу до різноманітних медіа та матеріалів, що відповідають інтересам широкого кола користувачів. Простір має бути комфортним, щоб усі відвідувачі бібліотеки, незалежно від їхніх фізичних можливостей, могли користуватися бібліотечними послугами, а саме:

- Доступний дизайн: відсутність сходів, широкі двері та коридори, спеціально пристосовані місця для людей з інвалідністю;

- Універсальний дизайн меблів: зручні стільці, столи та полиці, якими може користуватися кожен без складних маневрів;
- Візуальна доступність: чіткі дисплеї, контрастні кольори для людей зі слабким зором або дальтоніків[32].

Таким чином бібліотеки стають відкритим простором для всіх, незалежно від фізичних чи когнітивних здібностей.

3. Принцип гостинності та клієнтоорієнтованості

Принцип гостинності та клієнтоорієнтованості є важливим аспектом у розвитку сучасних бібліотек, зокрема юнацьких, де бібліотеки повинні не просто зберігати книги, а активно взаємодіяти з відвідувачами. Пройшли ті часи, коли бібліотеки були просто місцями для зберігання книг, зараз важлива роль людей, і бібліотеки повинні бути затишними, відкритими і гостинними просторами, які відповідають потребам сучасної молоді.

Відвідувачі бібліотек часто говорять про те, що відчувають себе «непроханими гостями». Це відчуття виникає через брак візуальних і поведінкових сигналів про те, що бібліотека прагне бути відкритою і гостинною для всіх. Гостинність у бібліотеках - це не лише фізичний простір, а й атмосфера, яку створюють дизайнерські рішення, поведінка персоналу і навіть дрібні деталі, які є частиною загального враження[28].

Одним із перших кроків до реалізації принципів гостинності є створення відкритого та доступного простору, який дає змогу кожному, хто заходить, відчути свою важливість. Інтер'єр також повинен гармоніювати з цим посланням. Цього можна досягти за допомогою:

- *Колірна палітра* інтер'єру повинна створювати дружню і привабливу атмосферу. Пастельні відтінки, теплі бежеві, помаранчеві та зелені - все це допомагає створити відчуття комфорту та відкритості;
- *Яскраві вітрини та зони новинок*. Важливо, щоб бібліотека виглядала як «відкритий простір», де нові відвідувачі можуть одразу побачити цікавий контент (нові книги, журнали, тематичні виставки тощо);

- *Інтерактивні елементи*: особливо для молоді важливо, щоб бібліотеки були не лише місцем для спокійного читання, а й для соціальної взаємодії. З цією метою для активного залучення відвідувачів можна використовувати інтерактивні стіни, зони для малювання, стенди для творчих конкурсів та дискусій;
- *Простір для зустрічей і допомоги*: У вестибюлі або при вході до бібліотеки можна розмістити інформаційні стенди і столи бібліотекарів, де користувачі можуть звернутися за допомогою і порадою. Ця зона має бути чітко позначена, зручна і доступна для всіх;
- *Онлайн-ресурси*: надання доступу до електронних книг і баз даних, щоб молоді люди могли користуватися ними навіть тоді, коли вони фізично не можуть відвідати бібліотеку.

На рівні інтер'єру такі принципи гостинності підкреслюють важливість кожного відвідувача і створюють відчуття, що бібліотека - це дійсно місце «для вас». Гостинність - це не лише естетика, але й реальні зручності для відвідувачів. Якщо бібліотека не надає базових зручностей, це може призвести до негативного досвіду. Тому для бібліотек важливо враховувати наступні елементи:

- *Зони для відпочинку та кави*. Великі простори зі зручними меблями для відпочинку та спілкування з друзями сприяють створенню затишної атмосфери. Затишку бібліотеці додають зони для спілкування та невеличка кав'ярня, де можна випити чаю та кави;
- *Зручні туалети та місця для зберігання особистих речей*. Важливо, щоб повсякденні потреби, такі як доступ до питної води, можливість розміщення інвалідних візків та велосипедів у спеціально відведених місцях, а також чистота і порядок у туалетах були максимально зручними для відвідувачів бібліотеки;
- *Наявність розеток та швидкісного інтернету*. Багато людей приходить до бібліотеки щоб попрацювати або для навчання, тому необхідно забезпечити доступ до розеток та швидкісного інтернету.

Такий підхід до просторового дизайну не лише забезпечує фізичний комфорт, але й показує відвідувачам, що їм тут раді і що їхній комфорт важливий для бібліотеки.

Принцип гостинності також включає в себе доступність бібліотек з точки зору годин роботи та доступності. Багато бібліотек працюють за стандартною програмою з 09:00 до 18:00, що обмежує доступ до матеріалів для молодих людей, які мають шкільні або робочі зобов'язання в ці години. Тому важливо забезпечити гнучкий графік роботи або принаймні кілька додаткових годин у вечірній час, щоб більше відвідувачів могли отримати доступ до бібліотечних послуг.

Принципи гостинності та клієнтоорієнтованості лежать в основі сучасного дизайну інтер'єру юнацьких бібліотек. Йдеться не лише про фізичний простір, а й про створення відкритої, доброзичливої та теплої атмосфери для всіх відвідувачів. Важливо пам'ятати, що бібліотеки мають бути місцем, де молодь не лише здобуває знання, а й почувається добре. Тому кожен елемент дизайну, від кольору стін до взаємодії з персоналом, має бути спрямований на підтримку цієї концепції.

4. Принцип врахування психологічних потреб

Молодь як соціальна група має унікальні характеристики, такі як сприйняття простору, потреби в емоційному та соціальному розвитку, а також особливі вимоги до комфорту навколишнього середовища. Це означає, що бібліотечний простір має бути не лише функціональним, але й психологічно комфортним для користувачів. Створення такого середовища є не лише технічним та естетичним викликом, але й важливим соціальним завданням. Щоб створити атмосферу, в якій молоді люди почуватимуться комфортно, необхідно врахувати низку психологічних елементів:

- *Ідентичність та індивідуальність.* Молоді люди хочуть виражати свою індивідуальність, тому інтер'єр бібліотеки повинен надавати можливості для самовираження та взаємодії. Бібліотеки повинні бути місцем, де молоді люди

можуть відкрити себе, користуватися послугами та брати активну участь у культурному житті наприклад в майстер-класах;

- *Соціалізація та спілкування.* Підлітковий вік - це час, коли підлітки активно формують соціальні зв'язки і прагнуть спілкуватися з однолітками. Бібліотечний простір має бути спроектований таким чином, щоб заохочувати до взаємодії, командної роботи та спільного проведення часу;
- *Інтерактивні елементи:* наприклад, інтерактивні панелі на стінах повинні дозволяти молодим людям самовиражатися за допомогою малюнків, цитат і записів. Вони також можуть виражати свою індивідуальність, демонструючи графіті та витвори мистецтва.
- *Простір для творчих майстерень та дискусій:* Бібліотеки мають бути місцями, де люди можуть малювати, писати чи ставити театральні вистави не лише для отримання інформації, але й для розвитку творчих навичок.

Для того, щоб бібліотеки були затишним простором для молоді, важливо задовольняти їхні емоційні потреби через дизайн інтер'єру. Це включає в себе наступне:

- *Кольорові схеми:* Підлітки особливо чутливі до кольорів, які їх оточують. Правильний вибір кольорів може позитивно впливати на емоційний стан відвідувачів, допомагаючи зменшити стрес і створити атмосферу, сприятливу для активності. Для юнацьких бібліотек підійдуть м'які пастельні кольори в поєднанні з яскравими акцентними кольорами, щоб привернути увагу і створити емоційну легкість. Теплі, природні кольори: використання кольорів, натхненних природою (пісочний, зелений і коричневий), створює спокійну і заспокійливу атмосферу. Яскраві акценти: такі кольори, як червоний, оранжевий і жовтий, заохочують до активності та творчості. Наприклад, у цих кольорах можна оформити зони для групових дискусій або творчих майстерень;
- *Просторова організація:* молоді люди хочуть мати простір, який поєднує в собі достатньо особистого простору для самовираження з можливостями для спільної діяльності. Важливо подумати не лише про особистий простір для

- навчання та відпочинку (читальні та комп'ютерні зони), але й про місця для спільної діяльності, такі як групові заняття, творчі майстерні та виставки;
- *Меблі*: не лише для комфортного читання, але й для спілкування з друзями. Підійдуть м'які дивани та модульні меблі, які можна пересувати за потреби;
 - *Рухомі перегородки або роздільники*: це дозволяє змінювати простір відповідно до поточних потреб і створювати комфортні умови для різних видів діяльності.

5. Принцип безпеки

Молоді люди повинні відчувати безпеку та підтримку в бібліотеках. Створення безпечного простору, де вони не відчують загрози чи критики, є важливою частиною психологічного благополуччя.

- *Зонування*. Наприклад, для тих, хто хоче побути наодинці і розслабитися, бібліотеки повинні надавати відокремлені куточки або окремі кімнати, де вони можуть зосередитися або поміркувати над своєю роботою, не відволікаючись на сторонні речі;
- *Усунення шуму і стресових факторів*: Інтер'єр бібліотеки повинен мінімізувати надмірний шум та інші стресові фактори, які відволікають користувачів від їхньої основної діяльності, такої як читання і навчання. Цього можна досягти за допомогою звукопоглинальних настінних покриттів, спеціальних підлогових покриттів і тихих зон.

6. Принцип сучасності

Сучасний дизайн інтер'єру має бути не лише функціональним, але й емоційно привабливим, інноваційним та відображати сучасні культурні тенденції. Створення таких просторів вимагає використання актуальних художніх і декоративних елементів, здатних привернути увагу молодих людей, стимулювати їхню творчість і підвищити інтерес до літератури та інших культурних форм.

Одним з основних елементів сучасного оздоблення є використання інноваційних матеріалів, які не тільки мають високі естетичні якості, але й відповідають вимогам сучасного дизайну. У випадку бібліотек до них відносяться:

- *Екологічні матеріали:* використання натуральних, перероблених та екологічно чистих матеріалів є важливим трендом сучасного дизайну. У юнацьких бібліотеках такі матеріали можуть бути використані для меблів, підлогового покриття, стін та декоративних елементів. Це підкреслює екологічність і відповідає ідеї сталого розвитку, що особливо важливо для молоді.
- *Поєднуючи різні текстури та матеріали* - від дерева до скла, від металу до тканини - можна створювати простори, які є одночасно багатофункціональними та естетично привабливими;
- *Інтерактивні елементи:* Використання цифрових виставкових екранів або створення візуальних проектів на стінах може перетворити бібліотечні простори на зони з постійно змінюваним контентом. Це може бути графіка, цифрові зображення, інтерактивні завдання та виставки, які стимулюють інтерес до культури і знань;
- *Елементи сучасного мистецтва,* такі як арт-об'єкти, графіка, фрески та настінні панно, відіграють важливу роль у формуванні атмосферної естетики бібліотеки. Наприклад, вуличне мистецтво, таке як графіті, поп-арт і абстрактний живопис можна включити в оздоблення стін, щоб надати бібліотеці сучасного вигляду. Крім того, настінні панелі та спеціальні зони з тематичними зображеннями (наприклад, наукові або літературні мотиви) можуть бути не лише декоративним елементом, але й навчальним інструментом, що заохочує до подальшого вивчення певного предмета.

7. Принцип багатофункціональності

Сучасний підхід до проектування молодіжних бібліотек створює простори, які не лише забезпечують комфорт для читання та навчання, а й активно підтримують різноманітну культурну та соціальну активність молоді. Одним з найважливіших принципів у художньо-декоративному оформленні бібліотечних інтер'єрів є принцип багатофункціональності простору. Це означає, що бібліотека повинна бути гнучким і адаптивним середовищем, яке може

змінювати свою функцію відповідно до потреб відвідувачів і характеру організованих заходів.

Зміна ролі бібліотек у контексті цифрової епохи вимагає переосмислення традиційних підходів до їхньої функціональності. Бібліотеки перестають бути просто місцем зберігання книг, а стають культурними, освітніми та соціальними центрами, де молодь може не лише навчатися, а й проводити час, зустрічатися з однодумцями, реалізовувати свої творчі здібності та організовувати заходи[34].

Сучасні бібліотечні інтер'єри повинні адаптуватися до цих змін і створювати простори, в яких можна легко проводити різні види діяльності, такі як навчання, воркшопи, дискусії, виставки та інші заходи. Тому багатофункціональність простору є однією з основних вимог до бібліотек, щоб вони могли добре функціонувати відповідно до постійно мінливих потреб молоді[26].

Принцип багатофункціональності бібліотечних просторів полягає в тому, що кожен простір може виконувати різні ролі залежно від часу доби, виду діяльності та кількості відвідувачів. Інтер'єр бібліотеки має бути пристосований до різних функцій:

- *Індивідуальні навчальні зони:* Це комфортні місця для читання та самостійного навчання. У цих зонах важлива відстань між столами та стільцями, відповідне освітлення та ергономічні меблі. За потреби полиці та столи можна пересувати, щоб створити простір для групових дискусій та занять;
- *Зони для групової роботи:* Зонування бібліотеки має передбачати створення просторів для проведення конференцій, семінарів, тренінгів та творчих зустрічей. Це можна зробити за допомогою рухомих меблів, які можна легко переміщати відповідно до кількості учасників і формату заходу;
- *Багатофункціональні приміщення:* спеціалізовані приміщення для воркшопів, лекцій, презентацій та невеликих виставок, які можна швидко перетворити на конференц-зали або простори для творчої діяльності. Наприклад, конвертовані стіни, які можуть змінювати конфігурацію простору відповідно до потреб.

Для того, щоб простір міг ефективно виконувати кілька функцій одночасно, меблі, освітлення та інші декоративні елементи повинні бути легко пересувними і трансформованими, щоб створювати різні «зони комфорту» в межах одного простору[38].

Також важливо щоб, мистецькі об'єкти та інсталяції, які змінюються залежно від подій та пори року, також були частиною декору. Це можуть бути виставки робіт молодих художників, графічні панно, що відображають актуальні соціальні та наукові проблеми, або декоративні інсталяції, які збагачують загальну атмосферу бібліотеки.

8. Принцип екологічності

У сучасному дизайні бібліотек важливим є екологічний підхід та використання природних матеріалів. Принципи використання природних матеріалів у художньо-декоративному оформленні бібліотечних інтер'єрів та застосування екологічного дизайну не лише сприяють створенню здорового та комфортного середовища для відвідувачів, але й підкреслюють важливість сталого розвитку та екологічної свідомості, які є ключовими цінностями для сучасної молоді.

Екологічний дизайн - це створення просторів, які використовують природні ресурси, мінімізуючи негативний вплив на навколишнє середовище. Важливим аспектом екологічного дизайну є використання матеріалів, які не шкодять здоров'ю, є натуральними, придатними для переробки або повторного використання після використання. Для юнацьких бібліотек це не тільки вигідно з екологічної точки зору, але й відображає сучасний світогляд молоді, яка все більше орієнтується на сталий розвиток та відповідальність перед природою[41].
Наприклад:

- *Дерево*: Використання натурального дерева для меблів, підлоги, стінових панелей та декоративних елементів може додати тепла і затишку в інтер'єр бібліотеки. Дерево - це натуральний і поновлюваний матеріал, який створює гармонійну і дружню атмосферу з природою. Наприклад, дерев'яні полиці,

столи, лавки або стіни з дерев'яними акцентами можна використовувати для організації функціональних зон бібліотеки;

- *Натуральний камінь* - важливим елементом сталого дизайну є використання натурального каменю для підлоги, декоративних елементів і стін. Як природний матеріал, камінь є естетично привабливим і має чудові акустичні та терморегулюючі властивості. У бібліотеках його можна використовувати для зонування простору і створення контрастів між різними функціональними зонами;
- *Бамбук* - це швидко відновлюваний матеріал, який можна використовувати для виготовлення меблів, підлогових покриттів і декору;
- *Рослини та вертикальні сади*. Озеленення приміщень кімнатними рослинами та вертикальними садами може допомогти створити здорове середовище для користувачів бібліотеки. Рослини очищають повітря, знижують рівень стресу та покращують концентрацію уваги;
- *Вода*: невеликі фонтани і декоративні ставки можуть створити заспокійливу атмосферу в бібліотеках. Вода, як природний елемент, має заспокійливий ефект і підвищує комфорт у приміщенні.

Екологічний дизайн також означає підвищення енергоефективності будівель, що є важливим для сталого розвитку. Використання природних матеріалів часто допомагає зменшити споживання енергії, зокрема такими способами:

- *Використання природного світла*: природне освітлення є важливим аспектом зеленого дизайну. Оскільки бібліотеки зазвичай відкриті протягом дня, важливо максимально використовувати денне світло. Великі вікна, світлові ліхтарі та напівпрозорі стіни зменшують потребу в штучному освітленні та сприяють енергоефективності.
- *Ізоляція та вентиляція*: натуральні матеріали, такі як дерево і камінь, мають чудові ізоляційні властивості, що дозволяє економити енергію і знижує витрати на опалення та охолодження. Це важливо для бібліотек, де користувачам має бути комфортно протягом тривалого часу.

- *Енергозберігаюче освітлення:* використання енергозберігаючих освітлювальних приладів, таких як світлодіодне освітлення, також є важливою частиною сталого підходу. Сучасні лампи споживають значно менше енергії і можуть допомогти зменшити витрати на електроенергію в бібліотеках.
- Використання *перероблених і придатних для вторинної переробки матеріалів.* Це не тільки естетично, але й зменшує вплив на навколишнє середовище.

9. Принцип врахування культурних особливостей та місцевої ідентичності

Важливим принципом сучасного дизайну бібліотек, зокрема юнацьких, є врахування культурних особливостей та місцевої ідентичності. Такий підхід сприяє створенню просторів, які не лише відображають унікальність місця, але й сприяють формуванню почуття приналежності до його культурної спадщини та історії. Для того, щоб інтер'єр бібліотеки став частиною культурної осередка свого міста чи регіону, він повинен включати декоративні елементи, які відображають історичний, етнографічний та мистецький характер місцевості[41]. До них відносяться наступні:

- *Мотиви традиційного мистецтва:* використання декоративних елементів, що походять з народних традицій, таких як орнаменти, фрагменти традиційного текстилю (вишивка, бісер, килими) та мотиви народної архітектури, що підкреслюють культурну спадщину. У юнацьких бібліотеках ці мотиви можуть бути використані як настінні панно, художні твори та елементи меблів;
- *Іконографія та місцеві символи:* використання символів, які мають глибоке значення для місцевої культури, таких як герби, тварини і рослини, характерні для даної місцевості, або історичні символи. Ці елементи можуть бути використані як стіни, орнаменти, панелі або інтерактивні дисплеї, що розповідають місцеві історії;
- *Ремесла та художні техніки:* для бібліотек важливо використовувати місцеві ремісничі техніки. Наприклад, якщо регіон славиться текстилем, керамікою

або художньою скульптурою, ці техніки можна включити в інтер'єр через меблі, декоративні предмети або обробку стін і підлоги;

- *Залучення місцевих художників і ремісників.* Арт-об'єкти, створені місцевими майстрами, такі як скульптури, інсталяції та тривимірні панно, можуть бути використані, щоб додати оригінальності інтер'єру, а також нагадати людям про культурну цінність місцевої творчості.

2.2. Практичний досвід художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

1. L'échappée / Atelier WOA

Місце знаходження: Herblay, France

Архітектори: Atelier WOA

Площа: 2227 м²

Рік: 2023 рік

«L'échappée» (або «ескапада») означає місце зустрічей та обмінів, а також заклик до культури. Сучасний форум, де як вдома має почуватися як молоде, так і старше покоління. «L'échappée» з Ербле-сюр-Сен втілює простий парадокс визначної будівлі, яка прагне влитися в навколишнє середовище. Мета полягала в тому, щоб створити щедрий об'єкт, який слугував би як медіа-бібліотека та бібліотека ігор. Крім того, будівля мала бути придатною для проведення заходів, конференцій, концертів і кінопоказів. Поєднання читальної та ігрової зони з аудиторією не є традиційним. Завданням проекту було, серед іншого, передбачити тонку взаємодію між цими двома основними компонентами проекту (рис.2.2.1.).

Рис.2.2.1. Фотографія фасаду «L'écharrée» [7].

Медіа-бібліотека виходить із мінерального двору. Щоб уникнути підкреслення монументального враження, споруда виконує роль опори для ландшафту. Її значні похилі дахи дають можливість для унікального лікування, оскільки вони пишно озеленені. Видно з навколишніх будівель, цей п'ятий зелений фасад розроблено як сад із пішохідною доріжкою (рис.2.2.2.).

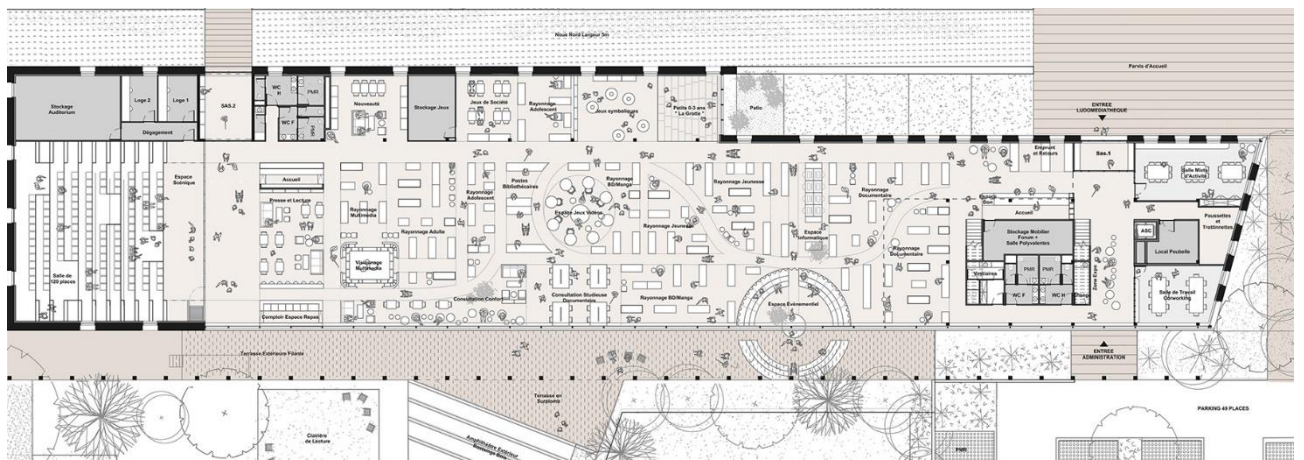

Рис.2.2.2. План першого поверху «L'écharrée» [7].

З боку поля був створений сад, щоб забезпечити інтеграцію будівлі в її природне середовище. Медіатека може відкритися для нього, забезпечуючи простір для користувачів. Зелений амфітеатр сусідить з городом для дітей. Ательє WOA запропонувало сміливе рішення, відокремивши об'єм медіатеки від аудиторії на 120 місць за допомогою 18-метрової акустичної перегородки, що складається з 12 панелей, висотою 3,5 метри кожна, які ковзають по рейках. Ця смілива пропозиція дозволяє збільшити площу медіатеки, коли не

демонструється фільм або не проводиться лекція. Розташування сидінь було спеціально розроблено, щоб забезпечити як місця для виступів, так і, розкидані по всьому, зручні сидіння для читального простору (рис.2.2.3.).

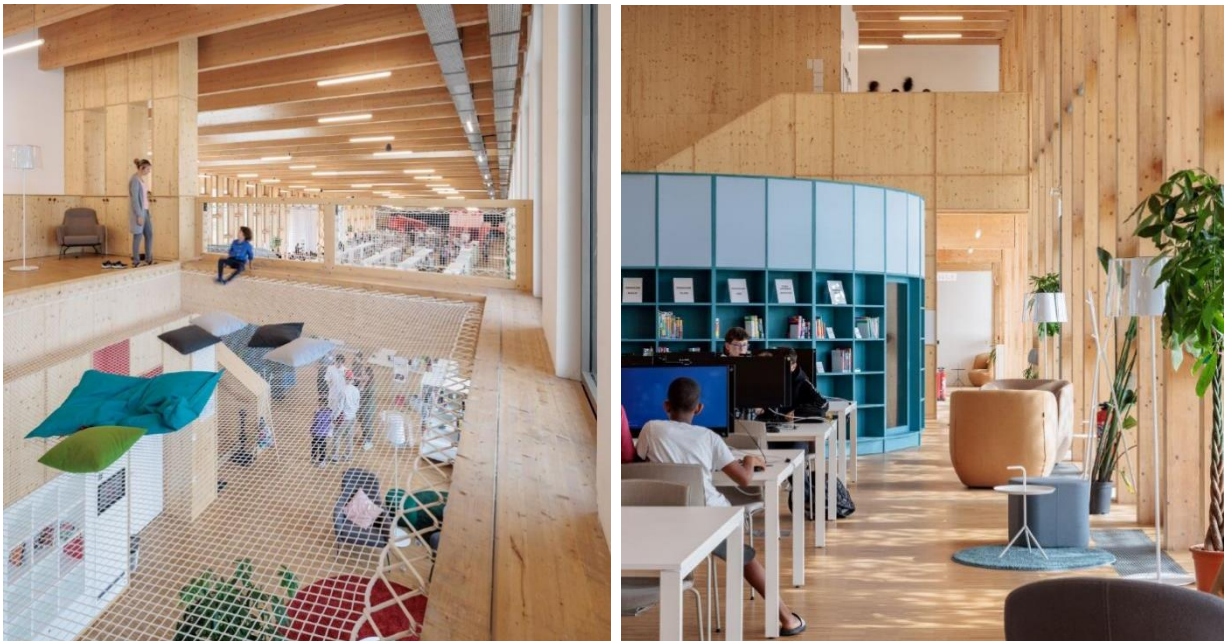

Рис.2.2.3. Фотографії інтер'єру «L'échappée» [7].

2. Media Library Sainte-Geneviève-des-Bois / archi5 + Calmm architecture

Місце знаходження: Sainte-Geneviève-des-Bois, France

Архітектори: Calmm architecture, archi5

Площа: 4872 м²

Рік: 2022 рік

У центрі великого проекту реконструкції міста в районі Аунетт нова медіа-бібліотека поєднує в собі якості зручного, доступного культурного об'єкта зі здатністю впливати на масштаб агломерації. Завдяки подвійному покликанню місцевої діяльності та амбітного впливу медіатека висвітлює район та його мешканців (рис.2.2.4.).

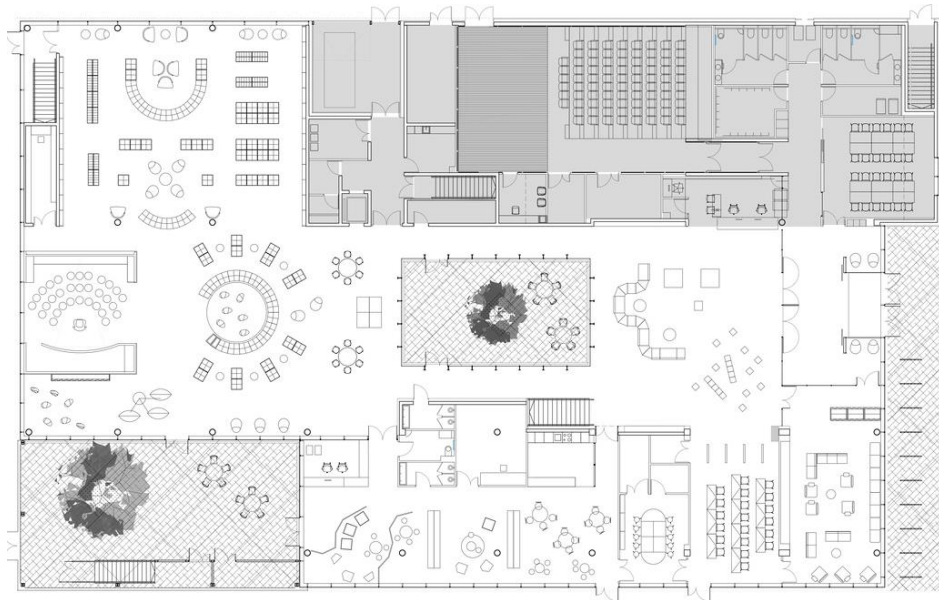

Рис.2.2.4. План першого поверху Media Library Sainte-Geneviève [9].

Чиста геометрія будівлі на прямокутній основі поважає загальну структуру сильно структурованого міського контексту. Навпаки, два вертикальні польоти виражають динамічну діагональ, яка простежує дві вершини. Ця діагональ привертає увагу від кута доступу до ділянки до центру району в новому міському зв'язку, розширеному у створений громадський простір. Ця нова медіатека змінює міський ландшафт району, зміцнюючи зв'язки з природою. Спираючись на рослинну спадщину громадських місць, він вставляється між деревами та спонукає до споглядання природи (рис.2.2.5.).

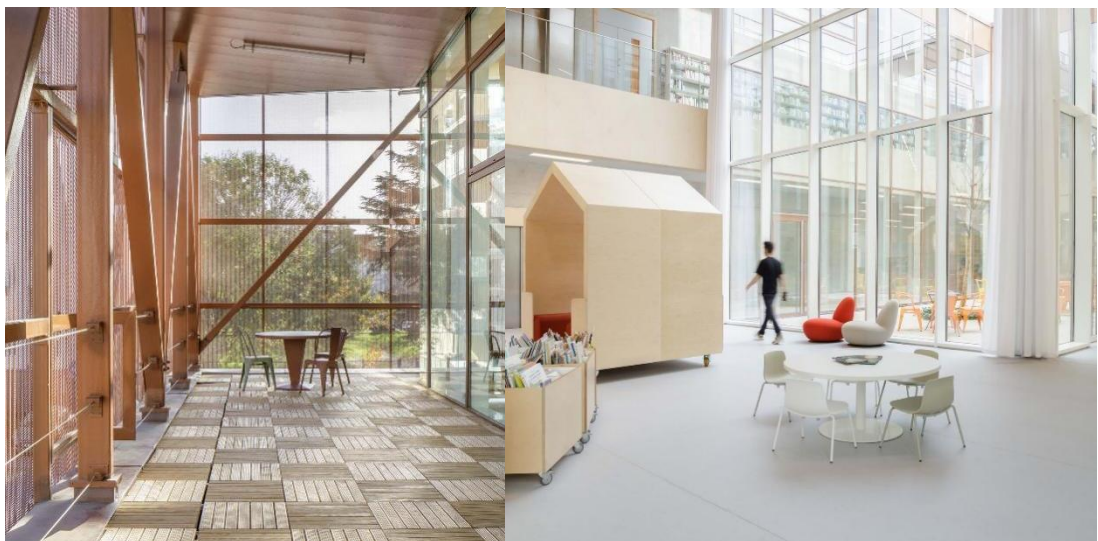

Рис.2.2.5. Фотографії інтер'єру Media Library Sainte-Geneviève [9].

Інтер'єр вирішується шляхом збереження використання натуральної фактури кожного матеріалу. Центральна стіна конструкції виконана з чистого бетону. Його південна орієнтація дозволяє максимально використовувати його теплові якості. Стіни та стелі облицьовані фанерними панелями, які гарантують акустичну якість та забезпечують тепло внутрішніх приміщень. Універсальні системи, такі як рухомі стіни або висувні трибуни в залі, гарантують теплу та гостинну атмосферу (рис.2.2.6.).

Рис.2.2.6. Фотографії інтер'єру Media Library Sainte-Geneviève [9].

3. Goethe-Institut Renovation / Yemail Arquitectura

Місце знаходження: Богота, Колумбія

Архітектори: Yemail Arquitectura

Площа: 514 м²

Рік: 2022 рік

Проект реконструкції Гете-Інституту в Боготі базується на пошуку місця, де публіка може відчувати більше, ніж просто викладання німецької мови. Команда запропонувала лобі міського масштабу на вході. Іноді пропорційний горизонтально, він займає простір з одного боку на інший для інавгурації, колективної виставки чи соціально дистанційованої зустрічі. Також є місцем очікування з можливістю поділу. З такою кількістю опцій максимальна гнучкість (рис.2.2.7.).

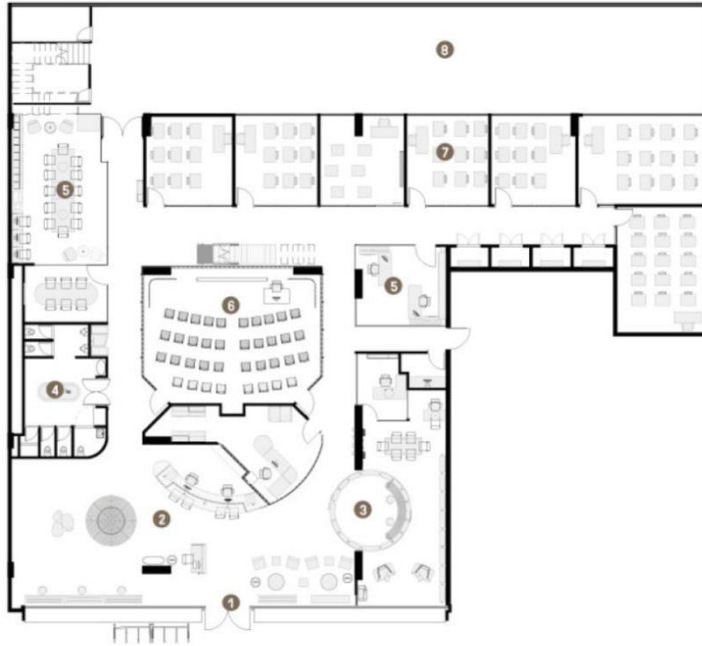

Рис.2.2.7. План першого поверху Goethe-Institut [11].

Усередині було видалено перегородки, щоб забезпечити більшу циркуляцію світла та повітря, створивши інший спосіб пересування, який також відкриває простір заново. У коридорах місце для спілкування, колір, повітря та максимально можливе природне освітлення. У центральній кімнаті проводяться курси вранці, конференції вдень і демонстрації ввечері. Це фізичне серце інституту та фільтр для енергії вулиці. Цей центральний простір, проникний, напівпрозорий і гнучкий, тепер є центром для проєкцій, конференцій і дискусій (рис.2.2.8.).

Рис.2.2.8. Фотографії інтер'єру Goethe-Institut [11].

4. Nippan Group Tokyo Headquarter / KOKUYO

Місце знаходження: Японія

Архітектори: KOKUYO

Площа: 1017 м²

Рік: 2023 рік

«Створення нової культури» було метою цього проєкту. NIPPAN Group створила найбільш значущий оптовий книжковий бізнес у Японії. Коли вони кинули виклик створенню нових можливостей для бізнесу, крім того, що вони вже мали, було дві ключові теми, які вони намагалися висвітлити. Розробка та інтеграція в цей проєкт полягає в створенні нових можливостей для залучення людей, а в іншому – у створенні нових стосунків між людьми та книгами. час і старі правила (рис.2.2.9).

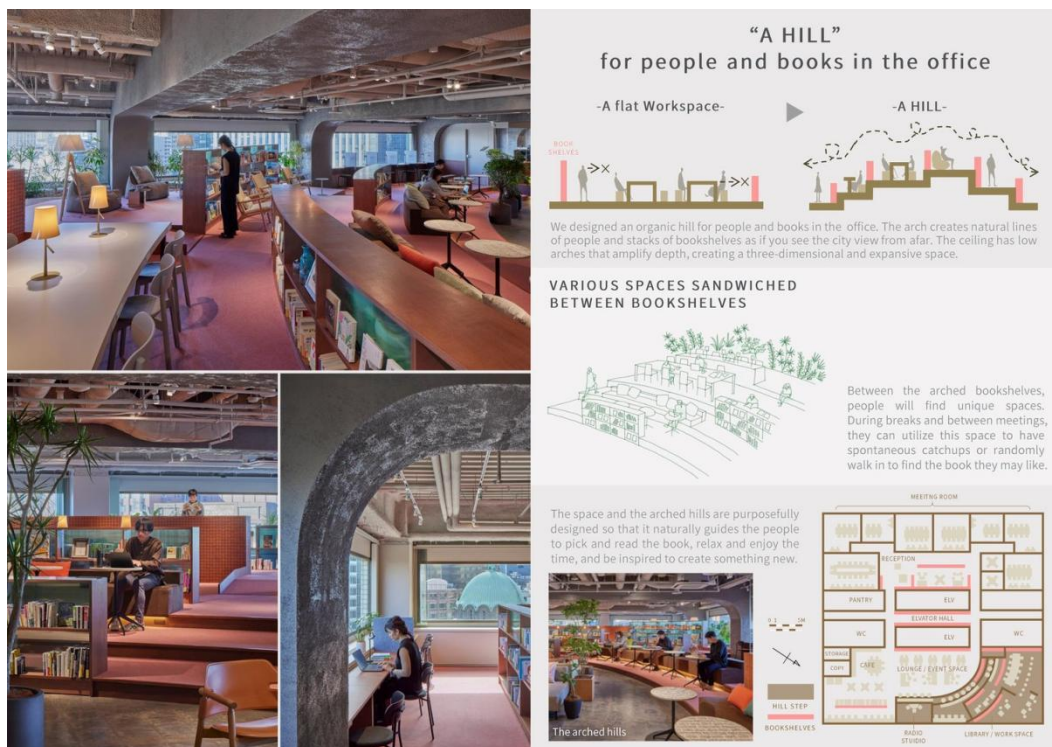

Рис.2.2.9. Фотографії інтер'єру і схеми планування Nippan Group Tokyo Headquarter [1].

У звичайних рівних і плоских робочих місцях потоки людей є лінійними та без подій. Людям важко знайомитися і з'являються нові форми спілкування. Книжкові полиці часто розміщуються на тильній стороні, що ускладнює їх розпізнавання та доступ, а також дає менше шансів людям вибрати та прочитати

книгу. Щоб вирішити проблему, дизайнери спроектували органічну гірку (рис.2.2.10.).

Рис.2.2.10. Фотографії інтер'єру Nippan Group Tokyo Headquarter [1].

Підйоми та спуски створюють природні лінії людей і стоси книжкових полиць, наче ви бачите вид на місто здалеку. Стеля має низькі арки, які підсилюють глибину, створюючи тривимірний і просторий простір. Між арочними книжковими полицями відвідувачі знайдуть різні простори, у яких вони можете спонтанно ловити або випадково заходити, щоб знайти книгу. Це створює комфортну, м'яку та гнучку атмосферу в офісному просторі, який має тенденцію бути лінійним та жорстким. Люди можуть відчувати себе так, ніби вони лежать на пагорбі.

5. Oodi Helsinki Central Library / ALA Architects

Місце знаходження: Хельсінкі, Фінляндія

Архітектори: ALA Architects

Площа: 17250 м²

Рік: 2018 рік

Oodi займає надзвичайно важливе місце в центрі Хельсінкі: навпроти сходів будівлі фінського парламенту, Eduskuntatalo навпроти площі Kansalaistori, громадського простору, оточеного великими громадськими установами. На верхньому поверсі Oodi є тихий читальний зал відкритого планування, який

прозвали «книжковим раєм», але книги займають лише третину бібліотечного простору. Зменшивши обсяги зберігання на місці та консультуючи користувачів бібліотеки щодо того, як вони отримують доступ до культури, дизайнери та бібліотекарі Oodi змогли запровадити такі зручності, як кафе, ресторан, громадський балкон, кінотеатр, студії аудіовізуального звукозапису та простір для створення. Це символ ширших експериментів у фінських бібліотеках щодо пропозиції нових послуг на додаток до видачі книг (рис.2.2.11.).

Рис.2.2.11. Фотографія інтер'єру Oodi Helsinki Central Library [3].

Дизайн розділяє функції бібліотеки на три рівні: активний перший поверх, який розширює площу міста у внутрішній простір; «книжковий рай» на верхньому рівні; і закритий проміжний об'єм, що містить кімнати для розміщення додаткових послуг і засобів у бібліотеці. Ця просторова концепція була реалізована шляхом будівництва бібліотеки як житлового мосту з двома масивними сталевими арками, які охоплюють понад 100 метрів, щоб створити повністю закритий громадський вхідний простір без колон, кластери кімнат, згрупованих навколо конструкції, і відкритий план читального залу винесено вище (рис.2.2.12.).

Рис.2.2.12. Фотографія інтер'єру Oodi Helsinki Central Library [3].

Перший поверх Oodi розширює площу Kansalaistori у внутрішній громадський простір. Мета першого поверху полягає в тому, щоб зробити кожен із об'єктів бібліотеки очевидним і доступним, а також створити некомерційний внутрішній простір, відкритий для всіх, кожен день тижня. Кінотеатр Національного аудіовізуального інституту «Кіно Регіна» займе приміщення на першому поверсі разом із кафе-рестораном із місцями, які в літні місяці виходитимуть на площу (рис.2.2.13.).

Рис.2.2.13. Фотографія інтер'єру Oodi Helsinki Central Library [3].

Середній поверх, відомий як «горище», складається з гнучких приміщень, розташованих навколо інтимних закутків і кутів, які населяють простір між фермами конструкції мосту. Багатофункціональні кімнати призначені для галасливих і тихих заходів, і саме на цьому поверсі Oodi запропонує такі зручності, як простір для створення та студії звукозапису (рис.2.2.14.).

Рис.2.2.14. Фотографія інтер'єру Oodi Helsinki Central Library [3].

«Книжковий рай» на верхньому поверсі — це величезний відкритий ландшафт, увінчаний хвилястою білою стелею, схожою на хмару, з круглими ліхтарями. Тут найкращі характеристики модерністської бібліотеки зустрічаються з можливостями, які надають технології 21 століття. Спокійна атмосфера запрошує відвідувачів читати, вчитися, думати та насолоджуватися. З цього рівня відвідувачі можуть насолоджуватися безперешкодним 360-градусним панорамним видом на центр міста або вийти на терасу з видом на площу Кансалаісторі.

6. Pine Bluff Main Library / Polk Stanley Wilcox Architects

Місце знаходження: Пайн Блафф, США

Архітектори: Polk Stanley Wilcox Architects

Площа: 35000 футів²

Рік: 2021 рік

Громадські зустрічі виявили бажання створити «вітальню для спільноти», яка зосереджена на дітях і молоді, щоб дати надію, підбадьорити та бажання отримати знання, щоб викликати бажання залишитися, повторно інвестувати та відбудувати своє місто. Громадяни хотіли мати піднесене, надихаюче та сповнене природного світла місце, яке водночас відчувало б безпеку. Вони хотіли мати місце, яке вказувало б на майбутнє, яке «підвищувало б очікування». Те, що виникло, — це центр підтримки навчання, який пропонував не лише книги, але й простір для виступів, навчальну кухню, студії звукозапису, кафе та комп'ютерне навчання для дорослих і молоді (рис.2.2.15.).

Рис.2.2.15. Фотографія інтер'єру Pine Bluff Main Library [10].

Бібліотека має два основні входи, що з'єднують перехрестя головної вулиці через будівлю з паркінгом на заході. Частина плану створює пішохідний перехрестя біля циркуляційного столу як внутрішню вулицю, освітлену зверху. Безперервний світловий фон дозволяє даху чисто вільно парити, заливаючи світлом обидва поверхи. Західний фасад вигинається з дивною формою дивної ділянки через приватну власність, яка перериває квартал, з'єднуючись із паркуванням через газон для активного відпочинку. Сміливий циліндр овальної форми з утилітарними функціями стає точкою петлі для вигину форми та візуальним маркером входу з навколишньої парковки та вулиць. Західний фасад нагадує книги на полиці з тонкими вікнами різної ширини та вертикальними ребрами для зменшення тепла (рис.2.2.16.).

1. ADULT COLLECTION 2. CHILDREN'S LIBRARY 3. AUDITORIUM/STORY STEPS 4. TEEN LOFT 5. CHILDREN'S LOFT 6. ENTRANCE PLAZA 7. CLERESTORY

Рис.2.2.16. Фотографія інтер'єру і розріз Pine Bluff Main Library [10].

7. Zikawei Library / Wutopia Lab

Місце знаходження: Shanghai, China

Архітектори: Wutopia Lab

Площа: 18650 м²

Рік: 2022 рік

До того, як будівля стала бібліотекою Zikawei, будівля була спроектована як книжковий магазин архітекторами Девіда Чіпперфілда. На жаль, відразу після завершення фасаду та конструкції будівлі будівля залишилася пустою. Після того, як дві інвестиції в книжкову крамницю припинилися, ця будівля зрештою була призначена публічною бібліотекою в районі Зікавей і названа Бібліотекою Зікавей (рис.2.2.17.).

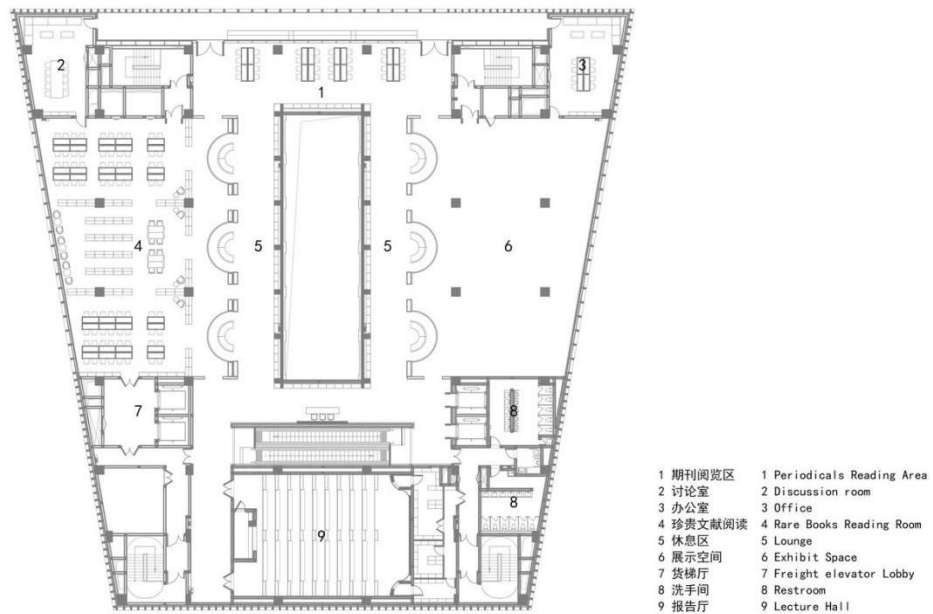

Рис. 2.2.17. План першого поверху Zikawei Library [12].

Трапецієподібна в плані будівля DCA мала масивний триповерховий атриум, що йшов по центру, класичну архітектурну форму, від якої Ю не хотів повністю відкидати, але й не хотів погоджуватися на неї. Тож він розробив свіжий просторовий наратив, який розглядає внутрішні об'єми як набір традиційних китайських ящиків для гнізд — дерев'яних скриньок меншого розміру, які вміщуються одна в одну — на основі весільних костюмів часів династії Хань, у яких зберігалися найцінніші речі. центральні контейнери (рис.2.2.18.).

Рис. 2.2.18. Фотографія інтер'єру Zikawei Library [12].

Ю та його команда розглядали існуючу оболонку будівлі як крайню скриню. Вони облаштували його периметр різноманітними просторами — різними типами зон для читання та навчання, кафе, кімнатами для конференцій і семінарів, адміністративними офісами, лекційним залом — які утворюють другий шар коробок. На кожному поверсі циркуляційні проходи у формі бублика складають третій шар, який оточує атриум четвертого рівня та, розташовану в його центрі, п'яту, найвнутрішню зону, що містить найбільший скарб бібліотеки — доступ до світової мудрості через письмові книги. Слово — символом якого є пагода, схожа на вівар, що стоїть у верхній частині монументального столу для читання в стилі трапезної завдовжки 52 фути, оточений монастирськими лавками (рис.2.2.19.).

Рис. 2.2.19. Фотографії інтер'єру Zikawei Library [12].

Незважаючи на свої вражаючі пропорції, атриум є дружнім простором, частково завдяки мезонінним галереям, розташованим уздовж довгих бічних стін, вміщуючи затишні робочі кімнати та інтимні експозиції та виставкові зони. Стіни, балки, колони, стельові арки та більшість інших поверхонь облицьовані світлими дерев'яними панелями, що ще більше зігриває величезний зал. Це контрастує з прохолоднішими матеріалами — білими гіпсовими стелями, мозаїкою та бетонною підлогою, алюмінієм і деталями з нержавіючої сталі — які

переважають у кафе, читальній та інших прилеглих приміщеннях, більшість із яких насолоджуються оживляючим ефектом природного світла, що проливається крізь скління. зовнішні стіни (рис.2.2.20.).

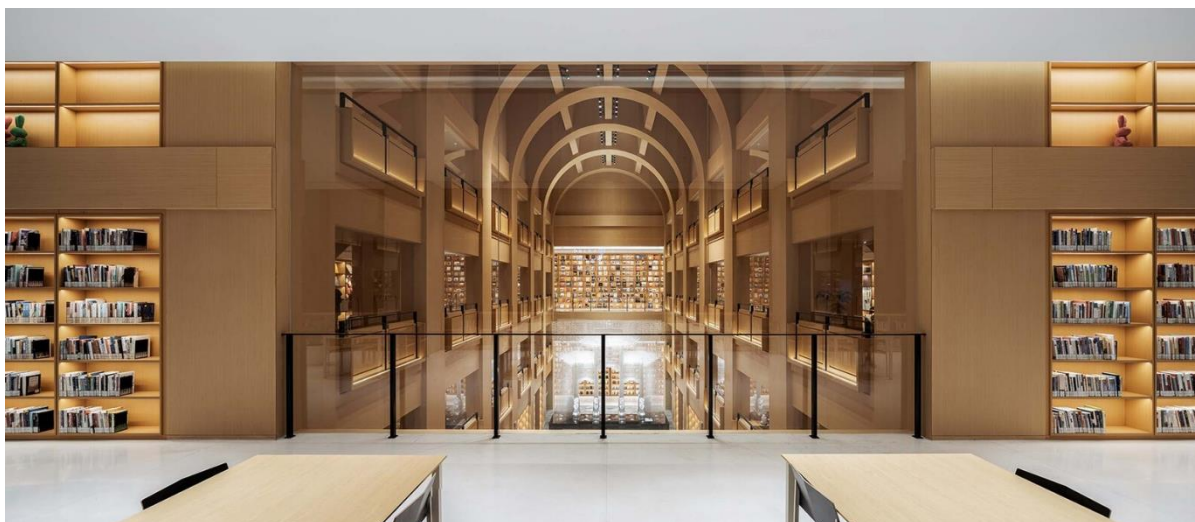

Рис. 2.2.20. Фотографія інтер'єру Zikawei Library [12].

Серед найпривабливіших приміщень бібліотеки – широкий балкон другого поверху, який знаходиться між цими скляними стінами та оригінальним фасадом DCA, елегантною ширмою з подібними до плав колон колонами, що виходять на соборну площу.

8. Intermunicipal Library Alberto De Eccher dall'Eco / DAP Studio

Місце знаходження: Меццоломбардо, Італія

Архітектори: DAP Studio

Рік: 2023 рік

Історична колишня виноробня Equire 5 була реконструйована для розміщення Культурного центру, який включає Громадську бібліотеку з приєднаними навчальними кімнатами, Історичний архів і конференц-зал. Ці простори, відкриті для всієї громади, стають основним орієнтиром міського життя. Бібліотека пропонує книги, газети, навчальні місця, доступ до Інтернету, музику, крісла, місця для дітей, кімнати для зустрічей та різноманітні курси.

Культурний центр має на меті не лише забезпечити добре структурований простір і послуги, але також, як стверджує експерт з бібліотечного дизайну Антонелла Аньолі, створити «атмосферу, спосіб бути разом, консультиватися, досліджувати, проводити час, розвивати стосунки з іншими» (рис.2.2.21.).

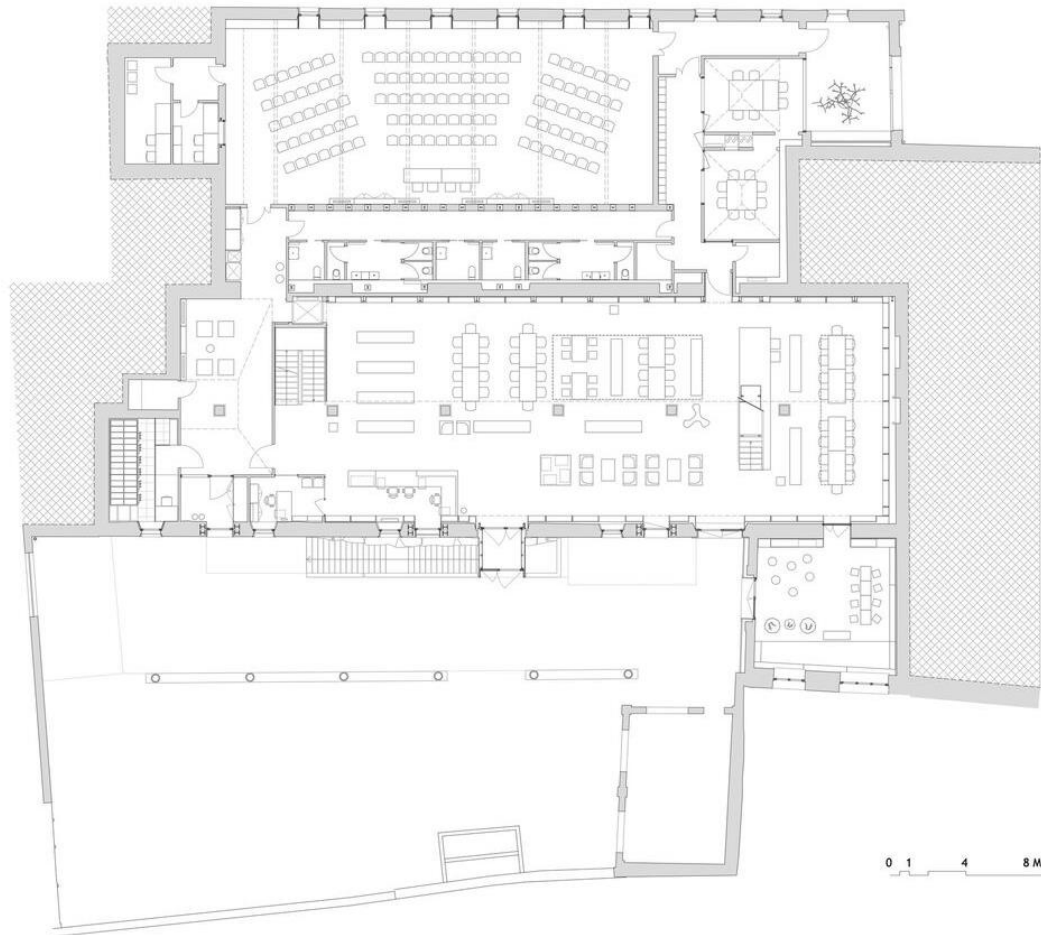

Рис.2.2.21. План першого поверху Intermunicipal Library Alberto De Eccher dall'Eco [4].

Будівля Ex Equire 5 розташована в самому серці історичного центру, в районі, що характеризується компактною міською тканиною з внутрішніми ділянками, доступними через вузькі стежки. Основний доступ для тих, хто приїжджає з центру міста, здійснюється через алею, що веде до внутрішнього саду, тоді як другорядний вхід відкривається на вулицю Via Де Гаспері. Перед будівлею послідовність доричних колон створює екран, паралельний фасаду, визначаючи вхідну зону до нового Центру та позначаючи межу між асфальтованою поверхнею та зеленою зоною (рис.2.2.22.).

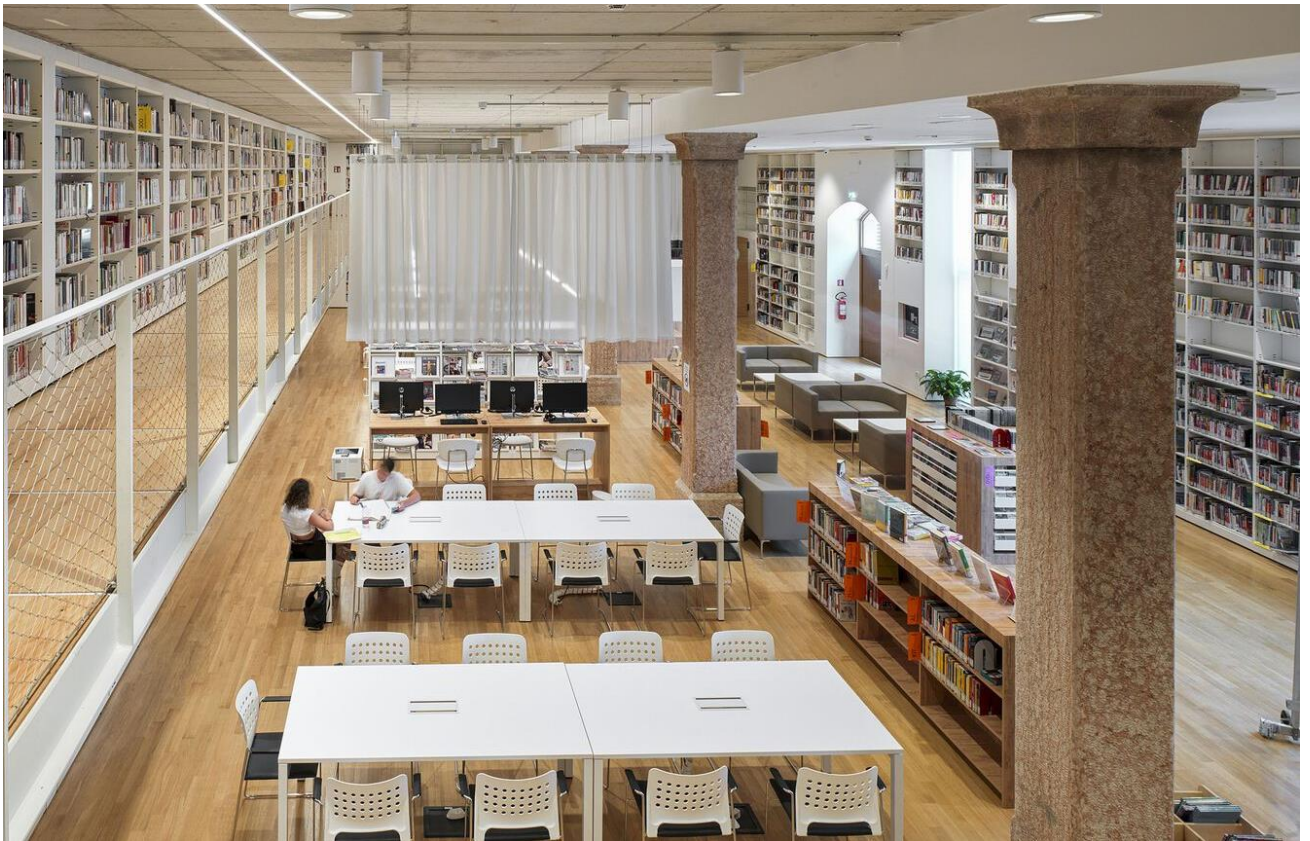

Рис.2.2.22. Фотографія інтер'єру Intermunicipal Library Alberto De Eccher dall'Eco [4].

Будівля функціонально розділена на дві основні зони з окремими входами, які можуть працювати незалежно: конференц-зона та бібліотечна зона з прибудованими навчальними кабінетами та дитячими кімнатами. Між цими зонами було створено центральну та спільну смугу обслуговування, тоді як вертикальний розподіл, що з'єднує різні рівні, розташований на межі між двома областями. Організація просторів і доступу була розроблена, щоб забезпечити гнучке використання хабу. Багатофункціональна кімната та навчальні кімнати можуть продовжити години роботи до вечора, а дитяча зона має прямий доступ ззовні, щоб використовувати її під час спеціальних заходів, які можуть заважати іншим користувачам бібліотеки (рис.2.2.23.).

Рис.2.2.23. Фотографія інтер'єру Intermunicipal Library Alberto De Eccher dall'Eco [4].

Функціональна зона бібліотеки організована на трьох рівнях: цокольний поверх, антресоль на балконі та підвал. Перший поверх - це велика кімната відкритого планування, куди можна потрапити безпосередньо ззовні завдяки виступаючому вестибюлю або через фільтр фойє. Тут розташовані довідкова зона, кабінет для консультацій, зона періодичних видань. Стійка має стратегічне розташування для контролю доступу як до бібліотеки, так і до конференц-залу. Вертикальні зв'язки, ліфт і сходи, що з'єднували три рівні бібліотеки, були так само стратегічно розташовані. У великому відкритому просторі, обставленому стелажми від підлоги до стелі, неформальні зони для читання чергуються зі столиками для консультацій, а зони для дорослих і молоді переважно організовані низькими книжковими полицями та елементами меблів.

9. Центральна міська бібліотека ім. М. Л. Кропивницького

Місце розташування: Миколаїв, Україна

Рік: 1901

Центральна бібліотека для дорослих ім. М. Л. Кропивницького була заснована 14 серпня 1901 року як філія Миколаївської громадської бібліотеки

(нині Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека). У цьому статусі (філія Миколаївської громадської бібліотеки) вона перебувала до 1922 року, коли в березні була включена до міської бібліотечної мережі як самостійний заклад і почала функціонувати як перша міська районна бібліотека (рис.2.2.24.).

Рис.2.2.24. Фотографія фасаду бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького[38].

У 2018 році Центральна міська бібліотека ім. М. Л. Кропивницького почала системну діяльність з організації мистецьких просторів як платформи для сприяння всебічному розвитку особистості. Однією зі складових мистецького простору бібліотеки є виставкові простори, які організовані в різних приміщеннях: читальному залі, кіноконцертному залі, музичній залі, фойє та відділі електронної інформації. Кожен виставковий простір використовується з різною метою і для різного виставкового наповнення. Наприклад, найбільші виставки організовуються в картинній галереї в читальному залі. Ця галерея має спеціальне виставкове обладнання, яке дозволяє динамічно змінювати експонати і одночасно демонструвати до 40 творів мистецтва. Галерея добре освітлена природним світлом. Цю особливість цінують як художники, що виставляються, так і відвідувачі.

З 2018 року виставкова галерея бібліотеки стала для миколаївців комфортним майданчиком для відкриття нових імен. Біографія Кирила Ахтимовича «З Божої ниви», де представлені роботи відомого художника Мюнхгаузена. Картини українського народного художника Андрія Антонюка»,

“Барви літа” (фонд обласного художнього музею ім. В. Верещукхіна) та патріотична пересувна виставка “Лицарі нової історії (про будні бійців Української добровольчої армії)” [38].

На відміну від традиції музейних відкриттів, відкриття виставок відбуваються у формі вільних розмовних діалогів, читань з елементами авторських екскурсій і навіть літературно-музичних композицій. Такі різні формати допомагають глядачеві краще зрозуміти зміст виставки та, серед іншого, розкрити особистість художника (рис.2.2.25.).

Рис.2.2.25. Фотографія інтер'єру бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького[38].

Новинкою в організації мистецького простору бібліотеки у 2018 році стали майстер-класи просто неба в літньому читальному залі, де всі охочі могли навчитися різним технікам роботи з папером, таким як оригамі, 3D-аплікації та квілінг. Ці творчі лабораторії відвідали діти та батьки. Майстер-класи організовані відповідно до віку та інтересів дітей. Такі зустрічі сприяють розвитку творчих особистостей через інформаційну освіту, стимулюють інтерес до рукоділля та заохочують до самостійного вивчення нових технологій[38].

Важливою складовою успішного функціонування мистецького простору бібліотеки є читальна зала, яка поєднує гнучкий, трансформований сучасний дизайн Центральної бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького зі стабільним класичним оформленням. Яскравою родзинкою модернізованого інтер'єру

читального залу став багатофункціональний арт-об'єкт «Зелена дзига». Залежно від потреб та інтересів користувачів, він може функціонувати як зона тихого читання, окремий інтелектуальний простір для різноманітних зустрічей, майданчик для поєдинків настільних ігор, місце для селфі або мобільний трансформер для подальшого зонування приміщення.

10. Багатофункціональний Центр Митрополита Шептицького в Українському католицькому університеті.

Місце знаходження: Львів, Україна

Рік: 2017

В Центрі розташовані декілька функціональних просторів: наукова бібліотека, навчальні аудиторії, адміністрація, культурний публічний простір. Проект будівництва розробила німецька компанія Behnisch Architekten. За участі львівського Chaplinsky & Associates його було адаптовано до українських реалій. Реалізація проекту тривала два роки. Вартість будівництва – близько 150 мільйонів гривень – оплатили благодійники УКУ. Центр розташований на території університетського містечка на вулиці Козельницькій біля Стрийського парку. Бібліотека доступна для відвідування всім охочим (рис.2.2.26.).

Рис.2.2.26. Фотографія будівлі Багатофункціонального Центру [52].

Дизайн фасаду виконано таким чином, що бібліотека нагадує стос книг. У бібліотеці Центру створена електронна пошукова система, яка працює через термінали, для самостійного пошуку необхідної книги. Фонд бібліотеки налічує

понад 160 тисяч примірників книг, більшість з яких перебуває у вільному доступі. Студенти та викладачі працюють у навчальних аудиторіях, розташованих на 2, 3 та 4-му поверхах Центру. В офісах на п'ятому поверсі розміщується адміністрація Українського католицького університету. У Центрі працюють кафе і книжковий та сувенірний магазин (рис.2.2.27.).

Рис.2.2.27. Фотографія інтер'єру Багатофункціонального Центру Митрополита Шептицького[52].

На даху Центру Шептицького встановлено сонячну електростанцію зі 117 панелей. Ця бібліотека є прикладом сучасного бачення даного типу будівель. Вона всім своїм виглядом спонукає людей зайти в середину та долучитись до книгочитання. Ця бібліотека пробуджує бажання вчитись, розвиватись та пізнавати нове (рис.2.2.28.)

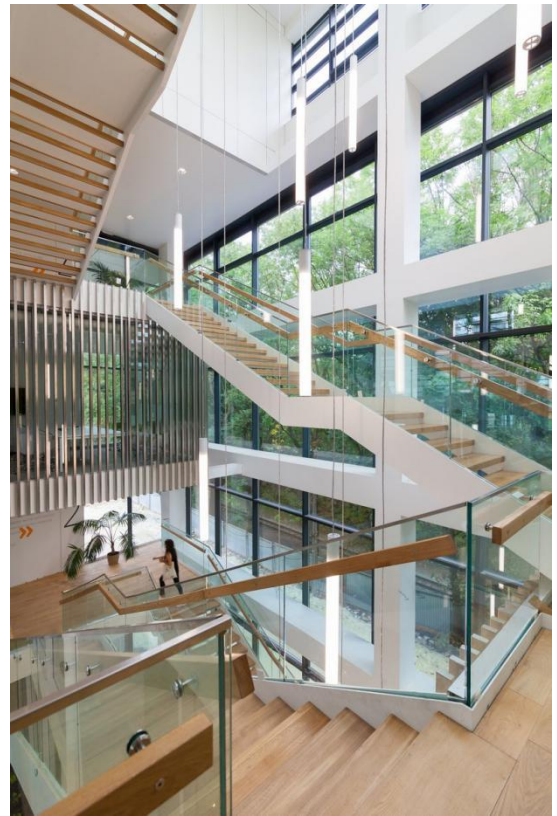
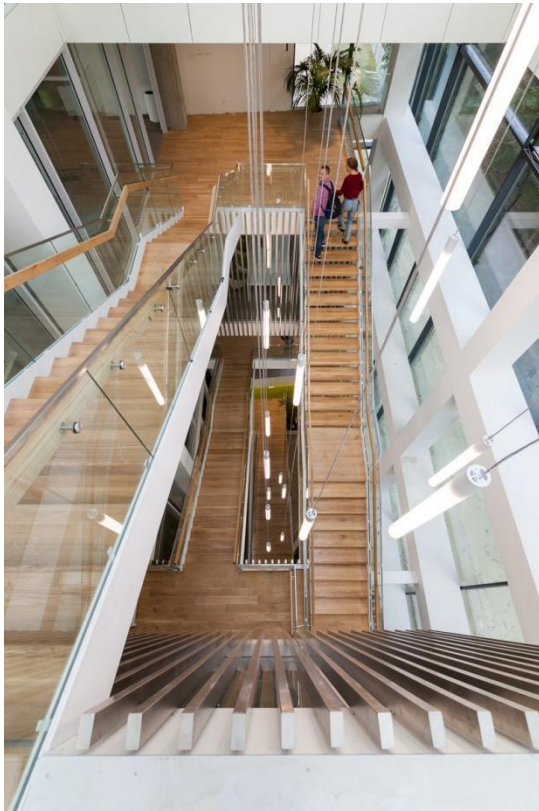

Рис.2.2.28. Фотографія інтер'єру Багатофункціонального Центру Митрополита Шептицького[52].

Центр Митрополита Шептицького— це не тільки сучасна бібліотека, це ще й навчальний простір. Тут відвідувачі можуть потрапити на цікаву лекцію українських та іноземних фахівців, взяти участь дискусії та послухати виступи сучасних музичних колективів. Стильний дизайн, привітний персонал, велика кількість книг та красиві пейзажі за вікном створюють неймовірну робочу атмосферу.

11. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

Місце знаходження: Київ, Україна

Рік: 1918

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського була заснована 2 серпня 1918 року і є найбільшою бібліотекою України і головним науково-інформаційним центром держави. Обсяг фондів бібліотеки становить понад 15,5 млн. одиниць зберігання, включаючи унікальні джерела інформації, такі як книги, журнали, рукописи, стародруки, газети, карти, ноти і інші матеріали.

Бібліотека має найповніше зібрання пам'яток слов'янської писемності та рукописних книг, архіви та книжкові колекції видатних діячів української й світової науки та культури (рис.2.2.29.).

Рис.2.2.29. Фотографія інтер'єру Національної бібліотека України імені В.І. Вернадського [20].

Щорічно до фондів бібліотеки надходять 130-140 тис. документів, а також бібліотека здійснює міжнародний книгообмін з понад 680 тис. партнерами з 70 країн світу. Заклад здійснює інформаційне обслуговування близько 370 тис. читачів, а також виконує функції депозитарію документів та матеріалів ООН в Україні. В бібліотеці є різноманітні підрозділи, такі як інститути, центри, Фонд президентів України, Національна юридична бібліотека і Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (рис.2.2.30.).

Рис.2.2.30. Фотографія інтер'єру бібліотеки імені В.І. Вернадського [20].

Потрапивши туди, окрім кількості книг, вас здивують й масштаби будівлі. Бібліотека складається з 27 поверхів. Не дивно, що вона вважається найбільшою за своєю площею бібліотекою в країні (рис.2.2.31.).

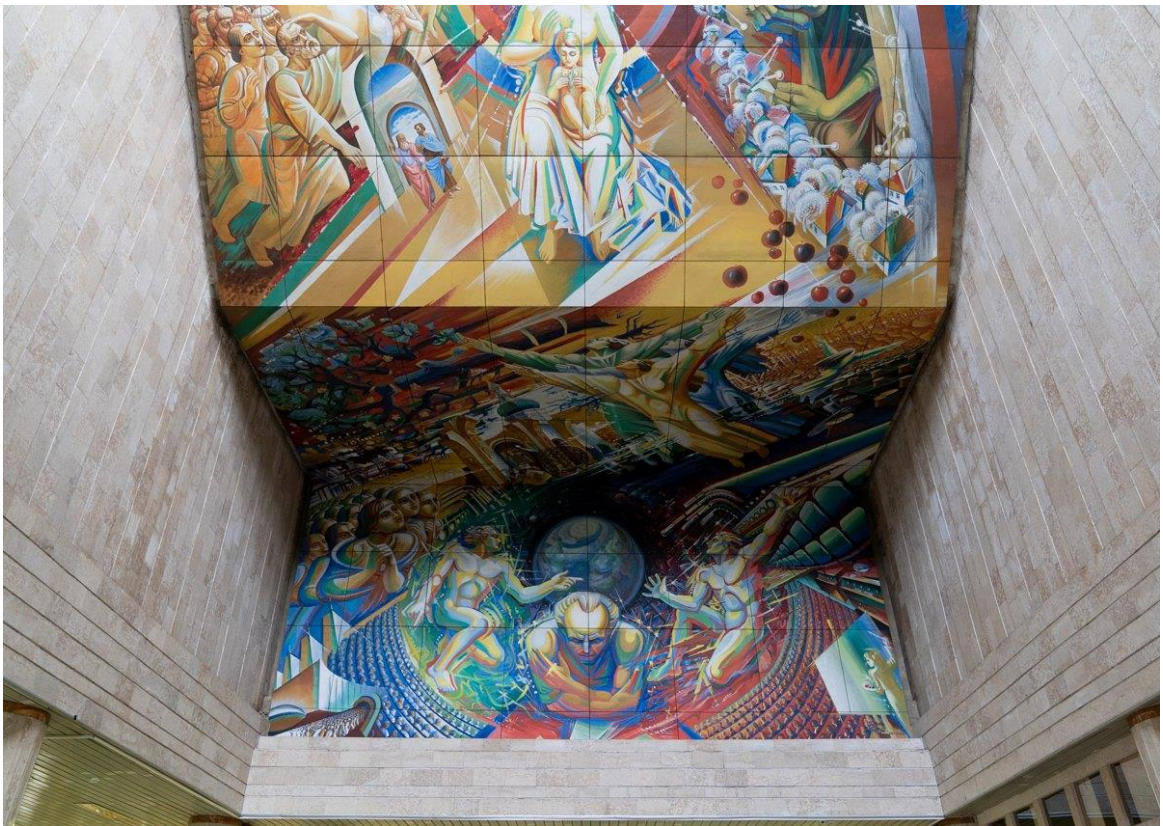

Рис.2.2.31. Фотографія графіті на вході в бібліотеку імені В.І. Вернадського [20].

2.3. Нормативні та ергономічні умови проектування художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Державні будівельні норми

Так як передбачається проектування художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки на базі бібліотеки в Київському Університеті Будівництва та Архітектури, необхідно користуватись ДБН В.2.2-3:2018 "Заклади освіти" [26].

Цей документ передбачає що сумарну площу приміщень бібліотеки закладів освіти слід приймати за таблицею 2.3.1.[26].

Заклади освіти	Площа бібліотеки на одного учня, студента, слухача (не менше ніж), м ²
Заклади загальної середньої освіти	0,3
Спеціалізовані школи (ліцеї, гімназії тощо)	1,0
Заклади професійної (професійно-технічної) освіти	0,8
Заклади вищої освіти:	1,2
- технічного профілю	
- гуманітарного та медичного профілю	1,3
- культури	2,3

Табл.2.3.1. Сумарна площу приміщень бібліотеки закладів освіти[26].

Бібліотеки закладів вищої освіти слід проектувати виходячи з розрахунку обслуговування 100% розрахункової кількості студентів, слухачів із врахуванням додаткового обслуговування 30% кількості студентів вечірніх форм навчання, 100 % аспірантів очного відділення та наукових працівників[26].

Бібліотеки закладів загальної середньої освіти і закладів професійної освіти повинні включати:

- приміщення абонементу з каталогом;
 - читальний зал із зоною індивідуальної роботи, аудіо- і відеоматеріалами (медіотека)
- з розрахунку не менше ніж 2,4 м² на одне читацьке місце;
- фонд відкритого доступу з розрахунку не менше 5 м² на одну тисячу одиниць книжкового фонду;

- книгосховище з розрахунку не менше ніж 2,5 м² на одну тисячу одиниць зберігання;
- кімнату зберігання відеоматеріалів;
- робочу кімнату з розрахунку не менше ніж 6 м² на одне робоче місце[26].

Обсяг книжкового фонду, кількість читацьких місць приймається за завданням на проектування[26].

При бібліотеках закладів вищої освіти у залежності від місцевих умов можуть бути організовані філії при факультетах, кафедрах, наукових підрозділах, гуртожитках. Обсяг загального фонду бібліотеки та філій, кількість читацьких місць, склад та площа приміщень визначаються завданням на проектування[26].

Бібліотеки закладів освіти повинні мати службові входи. Влаштування проходу через приміщення бібліотеки до інших приміщень не допускається. Антресолі в читальних залах повинні мати не менше двох евакуаційних виходів.

Також для проектування бібліотек можна користуватися ДБН В.2.2-16-2019 "Культурно-видовищні та дозвіллі заклади". Розрахунковими показниками бібліотек є об'єм фондів і число читацьких місць. Обсяг фондів і число читацьких місць бібліотек визначається завданням на проектування[25].

Будівлі закладів культури та дозвілля за рівнем комфорту поділяють на три групи :1-високий , 2- середній ,3- стандартний . 1 рівень комфорту можливо для закладів загальнодержавного рівня, що окремо розташовані. 2 рівень комфорту можливо застосувати у закладах місцевого рівня. 3 рівень комфорту рекомендується застосовувати у сільських закладах.[25]

Приміщення будівель кінотеатрів , театрів , клубних закладів поділяються на комплекси і групи приміщень, об'єднаних нерозривними технологічними зв'язками : - приміщення комплексу глядачів ; - приміщення демонстраційного комплексу ; - приміщення , що обслуговують сцену (естраду) - адміністративно-господарські приміщення - виробничі приміщення - приміщень клубного комплексу[25].

У будівлях бібліотек слід передбачати такі групи приміщень: обслуговування читачів; зберігання; службові та службово-побутові . Склад приміщень будівель бібліотек повинен визначатися завданням на проектування. Приміщення бібліотек допускається об'єднувати в одній будівлі з установами культури, мистецтва, управління і підприємствами книжкової торгівлі будинках заввишки чотири поверхи і більше необхідно передбачати влаштування пасажирських ліфтів. Над сховищем, читальними залами і приміщеннями для читання забороняється розміщення 25 санітарних вузлів і інших приміщень, пов'язаних з мокрими процесами. Будинки бібліотек слід проектувати висотою не більше 9 поверхів будівлях бібліотек число місць в кафе або буфетів, наявних в за контрольній зоні, визначається з розрахунку одне на 10 читацьких місць[27].

Число читацьких місць в масових бібліотеках не повинно перевищувати 0,8 читацького місця на 1000 од. зберігання обсягу фонду бібліотеки. Розрахункове число читацьких місць універсальних і спеціальних наукових бібліотек визначається завданням на проектування[41].

Читальні зали слід проектувати місткістю не більше ніж 100 читацьких місць. Проектувати їх прохідними для відвідувачів інших підрозділів бібліотеки не допускається[41].

У громадських будинках , а також у приміщення громадського призначення слід передбачити тамбури для теплового та вітрового захисту . Ширина тамбура повинна перевищувати ширину дверей не менш ніж на 0,2 м. Глибина тамбура повинна бути розрахована на можливість користування особа з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення . Глибина повинна становити не менше 1,8 м , а його ширина – не менше 2,2 м[26].

При проектуванні вестибюльної групи громадських будинків слід розраховувати не менше ніж 0,5 м² на кожного супроводжуючого[17].

Площею гардеробних для верхнього одягу за бар'єром слід приймати з розрахунку одне місце не менше 0,08 м². Глибина гардеробних за бар'єром не повинна перевищувати 6 м . Між бар'єром та вішалками слід передбачити прохід не менше 1 м[26].

Висота приміщень надземних поверхів громадських будинків від підлоги до стелі не менше 3.0 м[26].

Ширина сходів у громадських будівлях має бути не більше 2,5 м[26].

Висота залу для глядачів, а також лекційного залу (аудиторії), обладнаних кіноустановками, визначається розрахунком залежно від призначення залу і відповідних технологічних вимог. У залі для глядачів за наявності ярусів чи балконів з кількістю рядів не більше трьох висоту від підлоги місць для глядачів до низу вступних конструкцій розташованих вище ярусів, балконів чи стелі залу для глядачів слід приймати не менше 2,5 м², а при більшій кількості рядів – не менше 3 м. Висота бар'єрів балконів повинна бути не менше 0,9 м² на бар'єрах слід передбачати пристосування, що запобігають падінню предметів з висоти[14].

Зали для глядачів слід проектувати з урахуванням встановлення в них крісел з відкидними сидіннями. Ширину крісел (між осями підлокітників) слід приймати не менше 0,52 м, ширину стільців і лав – не менше 0,45 м. Глибина крісел, стільців і лав повинна забезпечувати ширину проходів між рядами не менше 0,45 м. Відстань між спинками крісел (глибину ряду) слід передбачати не менше 0,9 м, а між спинками стільців чи лав – не менше 0,85 м, у кінотеатрах – не менше 1,0-1,1 м[28].

Відстань між передньою межею естради (сцени, авансцени чи бар'єра оркестрової ями) та спинками сидінь першого ряду місць для глядачів слід приймати не менше 1,5 м, а в залах для глядачів місткістю до 300 місць – не менше 1,2 м[38].

Світло проєкційну слід розташовувати в зоні таким чином, щоб кут відхилення оптичної осі проєктора від нормалі в геометричному центрі будівельного порталу по червоній лінії сцени не перевищував: у горизонтальній площині 9°, у вертикальній площині при проєкції зверху вниз 9° знизу наверх 3° Звукоапаратну, кабінку диктора (мовну) і перекладачів, а також ложу звукооператора (звукорежисера) слід розміщувати із забезпеченням прямої видимості сцени(естради). Приміщення звукоапаратної допускається

передбачати без забезпечення прямої видимості сцени (естради) у випадку, коли видимість забезпечується з ложі звукооператора[38].

Архітектурно-планувальне рішення будівлі бібліотеки залежить від комплексу факторів: її величини, містобудівної значущості, природно-кліматичних умов, технологічних засобів, будівельних конструкцій, темпу інвестицій та інших[47].

Історично склалося так, що узагальненою оцінкою просторового рішення виступає розташування книгосховища в системі бібліотечних приміщень, в першу чергу взаємозв'язок "книгосховище - читальні зали". І в умовах комп'ютеризації розміщення цих елементів в структурі проектів бібліотек залишається актуальним. Визначають такі схеми планування як вертикальна і горизонтальна. Горизонтальна схема полягає в тому, що просторі читальних залів дозволяють використовувати прийоми вільного планування. У вертикальній схемі відзначаються такі гідності, як невеликі ділянки, необхідні для будівництва, домінантність вертикальної композиції, цінна в містобудівних рішеннях, використання більш швидкісного, ніж горизонтального, вертикального транспорту для доставки книг, можливість створення добре ізольованих невеликих читальних залів[24].

Найбільш розумна форма вікна-прямокутна, 2-2. При збереженні висоти віконної рами 1,8-2,0 м при висоті 5 м і ширині 0,8 м верхній край вікна повинен знаходитися на відстані 0,15-0,3 м від стелі. Ширина риштовання між вікнами повинна бути не більше 0,5 м, висота віконної рами - 0,8 м, СК1:4-1:5. Дек. Щоб забезпечити оптимальне природне освітлення, воно повинно бути забезпечене: кут огляду неба з робочого місця, найбільш віддаленого від вікна, повинен бути не менше 5 градусів. Забороняється ставити високі кімнатні квіти на вікна навчальних закладів.

Колір поверхні стелі, стін і меблів повинен бути жовтим, зеленим або бежевим (матові пастельні тони). Стеля, верх стіни, віконна рама і двері повинні бути пофарбовані в білий колір з коефіцієнтом відбиття. 0.8. In клас технічного навчального закладу (ТСН), стіни з фоном екрану (телевізора, проектора)

повинні бути пофарбовані в жовтий або бежевий колір з коефіцієнтом відображення 0,6. Класна дошка повинна мати матову поверхню, пофарбовану в темно-зелений коричневий колір з коефіцієнтом відбиття 0,1-0,2.

Наукові дослідження за темою

Дослідники Сафронова О. О., Борисенко Г. В. в статті «Особливості дизайну інтер'єру бібліотеки вищого навчального закладу» висвітлили основні фактори впливу на функціонально-планувальну організацію бібліотеки вищого навчального закладу, сучасні підходи до формування просторових рішень та дизайну бібліотек як у світі так і в Україні. Розглянуто тенденції використання нових типів бібліотечного устаткування в бібліотеках ВНЗ. А також вивели таблицю співвідношення площ основних функціональних зон сучасних університетських бібліотек залежно від архітектурно-типологічної моделі (Табл.2.3.2.).

№	Назва моделі	Характеристика	Рекомендоване співвідношення площ основних функціональних зон
1	Базова модель	Характеризується мінімальним складом приміщень, обумовленим бібліотечною технологією. Цю модель доцільно застосовувати при проектуванні філій.	обслуговування – 34% зберігання – 25% службово-виробнича - 15% аудиторна – 6% суспільна – 20% загальної площі будівлі
2	Розширена модель	Характеризується додатковим складом приміщень, що надає можливість виконувати більший спектр культурних і комунікативних завдань відносно базової моделі.	обслуговування – 32% зберігання – 15% службово-виробнича – 15% аудиторна – 6% суспільна – 30% змішаного обслуговування – 2% загальної площі будівлі.
3	Композитна модель (інтелект-центр)	Має оптимальні функціональні можливості для підвищення освітнього рівня користувачів, наукової роботи, інтелектуального дозвілля і спілкування відвідувачів. У цій моделі номенклатура приміщень усіх основних функціональних зон представлена максимально повно.	обслуговування – 27% зберігання – 7% службово-виробнича – 15% аудиторна – 6% суспільна - 40% змішаного обслуговування – 5% загальної площі будівлі. Інтелект-центри доцільно використати як центральні бібліотеки великих університетів.

Табл.2.3.2. Співвідношення площ основних функціональних зон сучасних університетських бібліотек залежно від архітектурно-типологічної моделі[48].

Ергономічні норми

Ергономічні стандарти розміщення меблів в бібліотеці важливі для створення комфортних умов для користувачів і співробітників. Він містить ряд

рекомендацій щодо дизайну, розміщення та використання меблів, щоб зменшити навантаження на здоров'я та забезпечити ефективну роботу в бібліотечному середовищі.

Основні принципи ергономічного розміщення меблів в бібліотеці:

- Стілець повинен регулюватися по висоті, підтримуючи спину і поперек, щоб користувач міг сидіти в правильному положенні (випрямити спину, ноги під кутом 90 градусів);
- Стіл повинен бути відповідної висоти, щоб користувач міг друкувати і управляти комп'ютером, не напружуючи плечі і зап'ястя. Загальна рекомендація по висоті столу становить близько 70-75 см;
- Монітор повинен розташовуватися на рівні очей, щоб користувач не провисав і не напружував шию;
- Клавіатура повинна бути на зручній висоті, щоб ваші руки могли перебувати в природному положенні (лікть під кутом 90 градусів) [24]. (рис.2.3.1.).

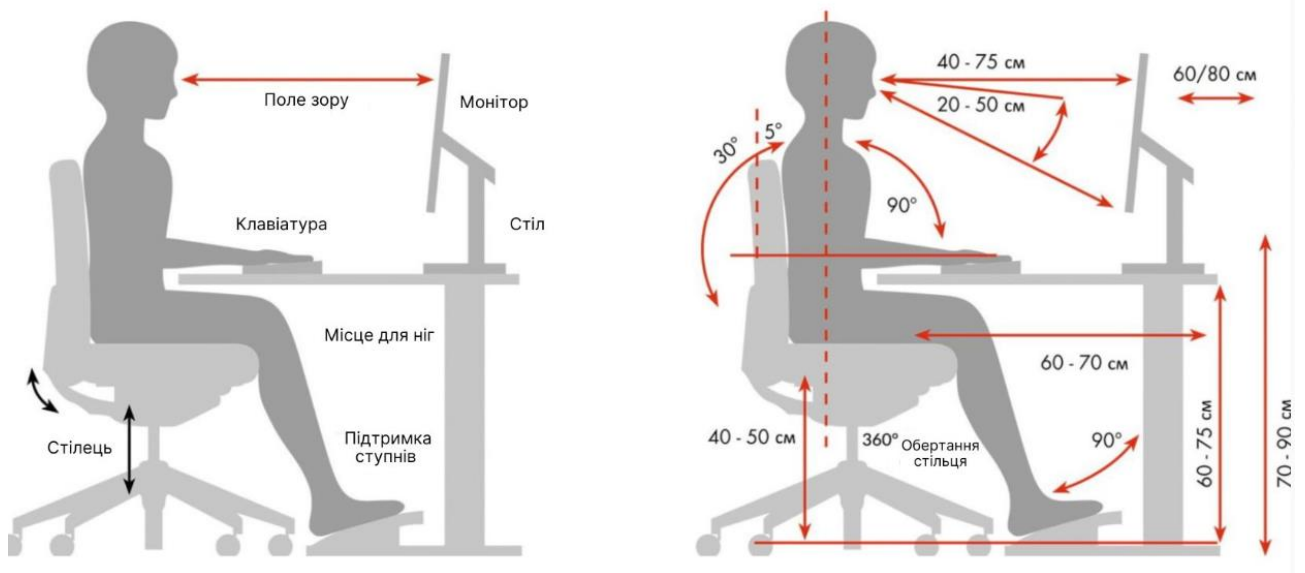

Рис.2.3.1. Ергономіка робочого місця[24].

Книги та матеріали слід розміщувати на відповідній висоті, щоб користувачеві не довелося занадто сильно тягнутися або занадто сильно

нахилятися. Для цього можна використовувати регульовані по висоті полиці або розташувати найбільш часто використовувані матеріали на рівні очей.

Також рекомендується використовувати мобільні елементи (каталоги, картотеки), за допомогою яких ви можна легко отримати доступ до необхідної інформації.

Важливо залишити достатньо місця між столом і книжкою, щоб забезпечити доступ до меблів і матеріалів. Це важливо як для зручності пересування, так і для безпеки користувача[28].

Меблі повинні бути доступна для людей з обмеженими можливостями, яким необхідно враховувати такі критерії доступності, як відповідна висота столу, широкі проходи і спеціально обладнані робочі місця[31].

Меблі повинні бути не тільки функціональною, але і рухомий. Користувачам можуть знадобитися різні умови для навчання, роботи або відпочинку, тому меблі слід легко переміщати і розставляти в міру необхідності.

Основні приміщення бібліотеки повинні забезпечуватись природнім освітленням. Тривалість інсоляції повинна становити не менше 3 годин на день. Без променів природного світла можуть проектуватись буфетні, туалети для персоналу та технічні приміщення, комори. Для захисту від довготривалого сонячного світла, запобігаючи перегріву приміщень передбачають встановлення вертикальних жалюзі, козирків і штор.

Висновки до розділу 2

1. Інтер'єр юнацької бібліотеки – це не лише простір для читання та навчання, але й місце для самовираження, розвитку та формування особистості. Тому художньо-декоративне оздоблення такого закладу має особливе значення. Воно повинно враховувати не тільки естетичні та функціональні вимоги, але й психологічні потреби молоді, їхні інтереси та прагнення. У процесі створення художньо-декоративного оздоблення бібліотеки важливо враховувати специфіку віку користувачів, їхню культурну орієнтацію та соціальні тенденції. Отож було виділено наступні принципи:

- Принцип відкритості;
- Принцип інклюзивності;
- Принцип гостинності та клієнтоорієнтованості;
- Принцип врахування психологічних потреб;
- Принцип безпеки;
- Принцип сучасності;
- Принцип багатофункціональності;
- Принцип екологічності;
- Принцип врахування культурних особливостей та місцевої ідентичності.

2. Аналіз художньо-декоративного оформлення інтер'єрів молодіжних бібліотек в країні і за кордоном показує, що сучасні бібліотеки все більше орієнтуються на створення естетично привабливих і функціональних просторів, що сприяють розвитку творчості та інтелектуальної діяльності молоді. Важливою особливістю досліджуваного зразка є інтеграція різних художніх напрямків, використання яскравих кольорів, сучасних матеріалів, інноваційних дизайнерських рішень, що відображають інтереси і потреби молоді аудиторії.
3. Особливо важливо відзначити тенденцію створення зон, що сприяють не тільки читання, а й спілкування, відпочинку і самоосвіти. Врахування психологічних та емоційних аспектів дизайну інтер'єру допоможе підвищити ефективність роботи бібліотеки, зробити простір комфортним та мотивувати відвідувачів. Поєднуючи в собі функціональність, естетику та інновації, дека бібліотеки створює атмосферу, що відповідає вимогам сучасної молоді.
4. Для оформлення художньо-декоративного оформлення інтер'єру молодіжної бібліотеки ДБН В.2.2-3:2018 "Заклади освіти" та ДБН В.2.2-16-2019 "Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади". Ці будівельні норми є основою для створення проектів, що відповідають вимогам безпеки, комфорту та функціональності, які важливі для забезпечення якісного середовища для навчання, розвитку та дозвілля молоді. Зокрема, у ДБН В.2.2-3:2018 передбачено питання планування та оснащення кімнат для школярів та

студентів, зокрема, з точки зору створення комфортних умов для читання, навчання та групових занять. У той же час в ДБН В.2.2-16-2019 описуються вимоги до культурних і дозвілєвих об'єктів для просторів, які безпосередньо впливають на атмосферу бібліотеки як культурного простору для молоді, забезпечуючи гнучкість використання, естетичну цілісність і гармонію внутрішніх рішень.

5. Застосування цих стандартів в оформленні художніх і декоративних покриттів дає можливість створити інтер'єр, який не тільки відповідає нормам безпеки і ергономіки, але і відповідає сучасним вимогам до комфорту і естетики. Важливим аспектом є розгляд принципу універсального дизайну, який забезпечує доступ до бібліотечного простору для всіх категорій користувачів, включаючи молодь з обмеженими можливостями.

РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ І ПРИЙОМИ ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ, ЯК КОМУНІКАТИВНОГО АРТ-ПРОСТОРУ

3.1. Вихідні дані та завдання на проєктування

Магістерська робота зосереджена на художньо-декоративному оздобленні інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору з урахуванням вимог, критеріїв, естетики, технічних, планувальних та архітектурних рішень для забезпечення максимального комфорту та гармонії з навколишнім простором і спокійного відпочинку.

Проєкт включає в себе вирішення і розробку наступних питань: цілісне поєднання внутрішнього і зовнішнього просторів, створення ефективного простору для навчання, створення комунікативного арт-простору, ефективне використання і розташування рослин в інтер'єрі, поєднання сучасних будівельних матеріалів і мистецтва. На проєктну частину магістерської роботи було обрано розробляти художньо-декоративне оздоблення студентської бібліотеки при Національному Університеті Будівництва і Архітектури в місті Київ. Загальна площа бібліотеки 640,7 м²(Рис.3.1.1.).

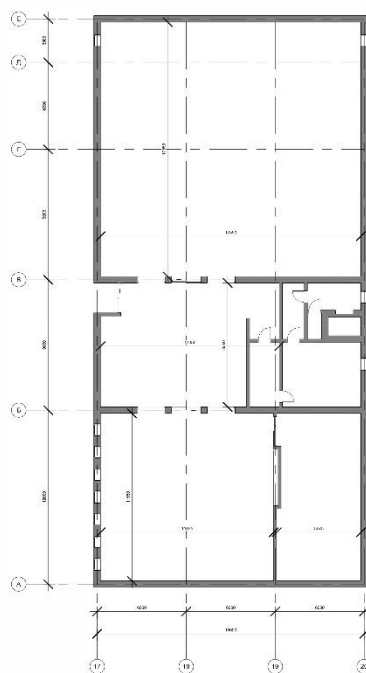

Рис.3.1.1. План бібліотеки КНУБА

Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури створена в 1930 році і є навчально-допоміжним, інформаційним, науковим, культурно-освітнім структурним підрозділом Університету, який забезпечує літературою та інформацією навчально-виховний та науковий процес університету (Рис.3.1.2.).

Рис.3.1.2. Фотографія бібліотеки[29]

Бібліотека прагне бути інноваційним, інформаційним центром університету, спрямовуючи свою діяльність на розвиток системи інформаційно-бібліотечного обслуговування, надання доступу до світових інформаційних баз даних, створення власних інформаційних ресурсів, належне комплектування бібліотечних фондів та забезпечення процесу безперервної освіти, спираючись на сучасні колекції, бібліотечний простір (фізичний та віртуальний) та послуги.

Рис.3.1.3. Фотографія бібліотеки[29]

Місія бібліотеки полягає в забезпеченні доступності документів, інформації, знань для ефективного розвитку освітньої та наукової діяльності на основі максимально повного задоволення інформаційних потреб науковців, викладачів і студентів.

3.2. Концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки

Головна концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки полягає в тому, щоб створити унікальний і комфортний простір для студентів, де вони могли б не тільки навчатись, а також спілкуватись один з одним. Інтер'єр повинен відповідати таким якостям як: гідність, комфорт та бюджет. Тому був обраний сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну. Були використані яскраві кольори (зелений, червоний, фіолетовий, жовтий), що додають жвавості простору, лаконічні геометричні форми меблів та полиць, використання візерунків.

Сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну поєднує у собі елементи різних дизайнерських тенденцій, а саме поєднання функціональності та яскравого декору: простір спроектований так, щоб бути зручним для повсякденного використання, але водночас містить декоративні елементи, які пожвавлюють довкілля. Абстрактні візерунки на стінах створюють динаміку у просторі, додаючи артистизму та унікальності

Концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки ґрунтувалася на намірі створити привабливий, але нестандартний простір. Для реалізації цієї ідеї були використані новітні технології, останні тенденції та екологічно чисті матеріали. Роль дизайнера не обмежується створенням естетично привабливих об'єктів, але також включає в себе розробку функціональних рішень, які приносять реальну користь людям.

Люди з інвалідністю потребують особливої уваги та турботи. Вони потребують особливого підходу, що враховує їхні специфічні вимоги до просторового дизайну. Особливість студентської бібліотеки полягає в поєднанні

навчального та комунікативного просторів. У проекті бібліотеки використані сучасні прийоми озеленення інтер'єру. В інтер'єрах використовуються сучасні меблі та техніка.

У дизайні інтер'єру має значення все: від кольору стін до освітлення. Тільки після ретельного планування та детального аналізу дизайн інтер'єру може стати основою для комфорту та гармонії. Тому перед тим, як сформулювати дизайнерську пропозицію, були розглянуті всі ракурси і враховані всі можливі переваги. Інтер'єр повинен відповідати очікуванням людей, які ним користуватимуться(рис.3.2.1.).

Рис.3.2.1. Загальний вигляд бібліотеки

Саме тому для художньо-декоративного оздоблення були обрані яскраві кольори: помаранчевий, червоний, зелений та жовтий, вони роблять інтер'єр яскравим та емоційно насиченим. Базові елементи в нейтральних тонах: білі стелі, не яскрава підлога (террацо та лінолеум) і відкриті полиці для книг, стримані відтінки, легкість. Прямокутні світлові люки в стелі створюють м'яке розсіяне світло. Природне освітлення, що проходить через світлові люки, підкреслює свіжість та забезпечує вентиляцію приміщення.

3.3. Функціонально-технологічне і об'ємно-просторове рішення інтер'єру

Функціональний поділ простору грає критичну роль у розробці концепції бібліотечного простору. Це стосується розподілу простору на відокремлені

області, призначені для певних задач. Так як художньо-декоративне оздоблення бібліотеки передбачає поєднання навчального простору та комунікативного арт-простору, то цей простір є достатньо складною структурою, і містить приміщення з різноманітними функціональними обов'язками. Загальна площа бібліотеки - 640,7 м². Бібліотека складається з 5 приміщень:

- Рецепція та лаунж зона, площею 90 м²;
- Технічна зона (ліфт, кімната для бібліотекарів, туалет)– 47,7 м²;
- Приміщення площею 303 м², включає в себе читальну залу, виставкову зону, інтерактивну зону, рекреаційну зелену зону;
- Читальна зала – 136 м²;
- Архів для зберігання книг – 64 м² (Рис.3.3.1.).

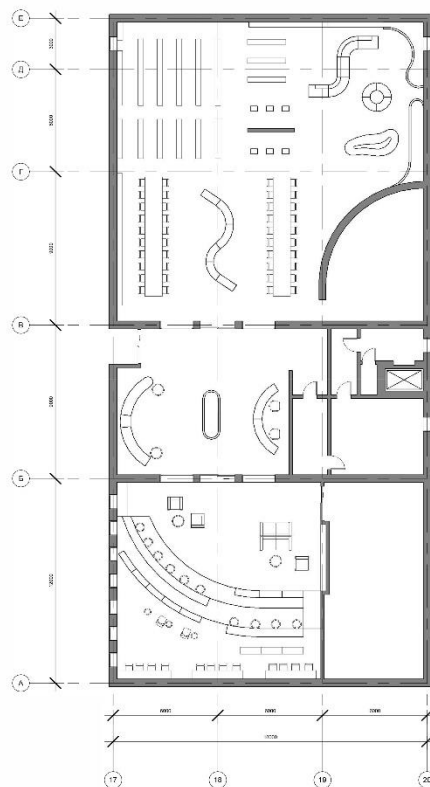

Рис. 3.3.1. План бібліотеки

Рецепція знаходиться поряд з технічною зоною. В рецепції передбачається створення зони очікування, місця для бібліотекаря, а також маленька кімната, для зберігання книг, які тільки що здали, та не встигли повернути в архів. За

рецепцією передбачається кімната для бібліотекаря, санвузол та ліфт. Лаунж зона (зона очікування) передбачає озеленення та розміщення художньої роботи, як акцент в інтер'єрі (рис.3.3.2.).

Рис.3.3.2. Загальний вигляд рецепції

Читальна зона розбита на два приміщення. Перше приміщення площею 303 м², включає в себе читальну залу, виставкову зону, інтерактивну зону та рекреаційну зелену зону. Читальна зала представлена великими столами для комфортної роботи з комп'ютерами або з конспектами, та великою кількістю книжкових шаф в різноманітних кольорах. Інтерактивна зона представлена спеціальним інтерактивним обладнанням, де студенти можуть замовити книги або використовувати ці комп'ютери для навчання. Виставкова зона представлена приміщенням, де можна розміщувати картини та експонати, та змінювати колекції. Ці зони відокремлені шафою зробленою під замовлення в вигляді напівкруга. Рекреаційна зона представлена м'якими меблями для відпочинку унікального дизайну та озелененням(рис.3.3.3.).

Рис.3.3.3. Загальний вигляд читальної зали з виставкою зоною

Велика читальна зала площею 136 м², зроблена в вигляді амфітеатру, це дозволяє візуально поділити простір та зробити його більш комфортнішим та привабливим для відвідувачів. Базовий колір для стін – білий, але передбачається одна акцентна стіна. Для підлоги використовується керамічна плитка терраццо. Також передбачається акцентна мебель, наприклад різнокольорові книжкові шафи та різнокольорова м'яка мебель української фірми «Diza». «Diza» - потужне українське виробництво сучасних меблів. Продукцію Diza створюють дизайнери, відомі як в Україні, так і за її межами (рис.3.3.4.).

Рис.3.3.4. Загальний вигляд великої читальної зали

Бібліотека має бути чистою та простою, сповненою життєвих сил та позитивної енергії. Тому простір вимагав великого білого фону з акцентами насичених основних кольорів. Білий колір був обраний для великих просторів, щоб підкреслити тихий атрибут бібліотеки, стіни виконані штукатуркою білого кольору.

Для підлоги використовується керамічна плитка з текстурою терраццо. "Терраццо" по праву вважається універсальним матеріалом, так як надзвичайно легка у обслуговуванні, вологостійка, вона не поглинає та не накопичує пил, а ще має велику різноманітність кольорів та узорів. А найголовніша перевага – це те що керамічна плітка дуже міцна та має високий термін експлуатації.

Також для підлоги використовується лінолеум, він вважається стійким до зношування, витримує і тиск і навантаження, не залишає на собі слідів. Також він відносно вологостійкий, легкий при монтажі, довговічний, простий у догляді та нешкідливий для людей.

Меблі виконані з масиву дерева та мають багато переваг. Наприклад: вони дуже міцні та стійкі до механічних пошкоджень, адже виготовляються зі щільних дерев'яних блоків, екологічно чистий матеріал, кожна дошка має свою унікальну текстуру та легко відновити, якщо вони пошкодяться.

Штучне освітлення бібліотеки представлено трековими світильниками. Такі світильники можуть використовуватися для освітлення приміщень різної площі і для створення цікавих світлових акцентів. Такі системи легко й швидко монтуються, вони надійні й економні. Головна перевага цих конструкції – їх можна переміщувати, змінювати напрям світлового променя без зайвих зусиль чи витрат на реорганізацію освітлення. Тому вони чудово підходять для виставкової зони, де необхідно змінювати акценти в залежності від експозиції.

Висновки до розділу 3

1. Проект включає в себе вирішення і розробку наступних питань: цілісне поєднання внутрішнього і зовнішнього просторів, створення ефективного простору для навчання, створення комунікативного арт-простору, ефективного використання і розташування рослин в інтер'єрі, поєднання сучасних будівельних матеріалів і мистецтва. На проектну частину магістерської роботи було обрано розробляти художньо-декоративне оздоблення студентської бібліотеки при Національному Університеті Будівництва і Архітектури в місті Київ. Загальна площа бібліотеки 640,7 м².
2. Головна концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки полягає в тому, щоб створити унікальний і комфортний простір для студентів, де вони могли б не тільки навчатись, а також спілкуватись один з одним. Інтер'єр повинен відповідати таким якостям як: гідність, комфорт та бюджет. Тому був обраний сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну. Були використані яскраві кольори (зелений, червоний, фіолетовий, жовтий), що додають жвавості простору, лаконічні геометричні форми меблів та полиць, використання візерунків.
3. Сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну поєднує у собі елементи різних дизайнерських тенденцій, а саме поєднання функціональності та яскравого декору: простір спроектований так, щоб бути зручним для повсякденного використання, але водночас містить декоративні елементи, які пожвавлюють довкілля. Абстрактні візерунки на стінах створюють динаміку у просторі, додаючи унікальності.
4. Функціональний поділ простору грає критичну роль у розробці концепції бібліотечного простору. Це стосується розподілу простору на відокремлені області, призначені для певних задач. Так як художньо-декоративне оздоблення бібліотеки передбачає поєднання навчального простору та комунікативного арт-простору, то простір є достатньо складною структурою, і містить приміщення з різноманітними функціональними обов'язками. Загальна площа бібліотеки - 640,7 м². Бібліотека складається з 5 приміщень:

- Рецепція, площею 90 м²;
 - Технічна зона (ліфт, кімната для бібліотекарів, туалет)– 47,7 м²;
 - Приміщення площею 303 м², включає в себе читальну залу, виставкову зону, інтерактивну зону, рекреаційну зелену зону;
 - Велика читальна залаю – 136 м²;
 - Архів для зберігання книг – 64м²
5. Бібліотека має бути чистою та простою, сповненою життєвих сил та позитивної енергії. Тому простір вимагав великого білого фону з акцентами насичених основних кольорів. Білий колір був обраний для великих просторів, щоб підкреслити тихий атрибут бібліотеки, стіни виконані штукатуркою білого кольору.
6. Для підлоги використовується керамічна плитка з текстурою терраццо. "Терраццо" по праву вважається універсальним матеріалом, так як надзвичайно легка у обслуговуванні, вологостійка, вона не поглинає та не накопичує пил, а ще має велику різноманітність кольорів та узорів. А найголовніша перевага – це те що терраццо дуже міцна та має високий термін експлуатації. Також для підлоги використовується лінолеум, він вважається стійким до зношування, витримує і тиск і навантаження, не залишає на собі слідів. Також він відносно вологостійкий, легкий при монтажі, довговічний, простий у догляді та нешкідливий для людей.
7. Меблі виконані з масиву дерева та мають багато переваг. Наприклад: вони дуже міцні та стійкі до механічних пошкоджень, адже виготовляються зі щільних дерев'яних блоків, екологічно чистий матеріал, кожна дошка має свою унікальну текстуру та легко відновити, якщо вони пошкодяться.

РОЗДІЛ 4. ХУДОЖНЯ РОБОТА В МАТЕРІАЛІ: ЖИВОПИС

4.1. Аналіз досвіду створення художньої роботи пейзажу в матеріалі

Художню роботу планується виконувати олійними фарбами, тож не буде зайвим провести невеликий екскурс по історії використання даного матеріалу.

Походження олійної фарби

Олійні фарби отримують шляхом змішування пігментів з оліфою (наприклад, лляною, горіховою, маковою). Ці олії створюють повільно висихаючу середу, яка дозволяє змішувати, накладати шари та досягати сяючих ефектів.

Найдавніше відоме використання речовин на основі нафти в мистецтві датується Афганістаном близько 650 року нашої ери. У буддистських фресках, знайдених у Баміані, використовувався попередник олійного живопису, де пігменти зв'язували олією, як-от горіховою або маковою олією.

Однак на Заході домінувала яєчна темпера - швидко висихаючий засіб із пігментів, змішаних з яєчним жовтком, доки масляні фарби не набули популярності.

Олійні фарби стали широко використовуватися в Європі в пізньому середньовіччі.

Приблизно в 12 столітті художники експериментували з оліями, але вони в основному використовувалися для утилітарних цілей, наприклад для прикраси щитів або дерев'яних панелей.

Трансформація олійного живопису в домінуючий засіб почалася в 15 столітті, переважно в Нідерландах.

Фламандським художникам Яну ван Ейку та його брату Губерту ван Ейку часто приписують удосконалення техніки олійного живопису на початку 1400-х років.

Вони розробили метод нанесення тонкої напівпрозорої глазури олійної фарби поверх нижнього малюнка, досягаючи дивовижної глибини, деталізації та яскравості. Знаковим прикладом є «Портрет Арнольфіні» (1434) Яна ван Ейка.

Олійні фарби поширилися з Фландрії до Італії, де її сприйняли художники епохи Відродження. Італійські художники, такі як Леонардо да Вінчі та Тіціан, експериментували з її потенціалом для створення реалістичних текстур, тонких градацій і ефектного освітлення (світлотінь).

Універсальність олійної фарби дозволила їй процвітати в різних стилях і напрямках.

Епоха бароко (17 століття):

Такі художники, як Пітер Пауль Рубенс, Дієго Веласкес і Рембрандт, використовували олійний живопис, щоб підкреслити реалізм, динамічні композиції та драматичні світлові ефекти.

Рококо і неокласицизм (18 ст.):

Легкий, грайливий стиль рококо (наприклад, Франсуа Буше) контрастував із суворим формальним неокласицизмом (наприклад, Жак-Луї Давид). Обидва поклалися на пристосовуваність олійного живопису до деталей і кольору.

Романтизм (19 століття):

Художники-романтики, такі як Ежен Делакруа та Дж.М.В. Тернер використовували виразний потенціал олії, щоб викликати емоції та атмосферу, часто за допомогою сміливих кольорів і динамічних мазків.

19 і 20 століття принесли значні інновації та диверсифікацію техніки олійного живопису:

Імпресіонізм:

Такі художники, як Клод Моне та П'єр-Огюст Ренуар, малювали олійними фарбами на відкритому повітрі, досліджуючи, як світло й колір змінюються з часом і погодою. Їх вільний, помітний малюнок і яскраві палітри означали відхід від традиційних академічних стилів.

Експресіонізм і абстрактне мистецтво:

У 20 столітті олійні фарби використовувалися для передачі емоцій і абстракції, як це можна побачити в роботах Вінсента Ван Гога, Василя Кандінського та Джексона Поллока.

Сучасний олійний живопис:

Сьогодні олійні фарби все ще є кращим засобом для багатьох художників завдяки їх насиченості, гнучкості та довговічності. Нові формули, такі як олії, що змішуються з водою, роблять середовище більш доступним і менш залежним від токсичних розчинників.

Окрім багатой історії олійний живопис також має багато різних технік. Техніки олійного живопису різноманітні та універсальні, що дозволяє художникам досягати широкого діапазону ефектів, від тонких деталей до сміливих фактурних мазків. Нижче наведено деякі з найважливіших технік, які використовуються в олійному живописі:

Світлотінь - пропонуючи значний контраст між світлішими та темнішими аспектами картини, світлотінь часто використовувалася художниками Відродження, такими як Рембрант і Караваджо. Це дійсно допомагає посилити драматизм твору, висуваючи об'єкт на передній план і створюючи тривимірну ілюзію.

Скамблінг - чудовий спосіб додати більше текстури своїй роботі. Scumbling відноситься до техніки використання сухого, жорсткого пензля для нанесення тонких шарів фарби на полотно. Результатом є те, що зображення не має гладкої поверхні, а частина підфарбовування все ще залишається відкритою.

Аля Прима - малювання шарами, не даючи базовому шару повністю висохнути, також відоме як «мокре по мокрому» і користувалося перевагою досвідчених художників, таких як Ван Гог і Моне, що дозволяло їм завершувати шедеври за один раз.

Глазурування - використання прозорих шарів, нанесених поверх непрозорого базового шару на полотні. Після нанесення наступних шарів кольору вони стають більш глянцевиими, що створює вражаючий

багатогранний вигляд. Іноді глазурування також наноситься поверх тонкого шару фарби для додання додаткового блиску. Це був підхід, який використовував Вермеєр у багатьох своїх роботах.

Підмальовка - передбачає «начерк» об'єкта одним дуже тонким шаром фарби та блокування будь-якого фону. Це інструмент, яким користувалися Ян Ван Ейк і Джотто.

Імпасто - техніка олійного живопису, яка може вимагати трохи більше практики, малювання імпастом була ключовою особливістю багатьох робіт Ван Гога. Вимагаючи навмисних мазків густою фарбою, кожен слід від пензля чітко видно на готовому творі. Художники, які використовують цю техніку, часто змішують кольори безпосередньо на полотні. Якщо використовувати імпасто на значних частинах твору мистецтва, а не на всьому полотні, це може допомогти зробити ці ділянки більш помітними. Для товстіших штрихів можна навіть використовувати мастихін замість пензля.

Гризайль - цей спосіб олійного живопису не такий популярний в наші дні, але його регулярно використовували в епоху Відродження при зображенні скульптур. Техніка відноситься до мистецтва монохромного малювання, використовуючи чорний, білий і сірий для відображення світла, темряви та тіні. З огляду на величезну різноманітність кольорів, які доступні в наш час, він втрачає популярність, хоча його можна використовувати з великим ефектом для підмальовування.

4.2. Концепція художньої роботи

У процесі розробки концепції для художньої роботи мені хотілося зобразити щось масштабне та надихаюче, що, на мою думку, чудово підходить для приміщення бібліотеки, адже вона є джерелом знань, тож ховає у собі величезну кількість неймовірних “світів”. Початковими варіантами були зображення різних глибоких пейзажів, таких як мальовничий каньйон або вид на морське узбережжя зі скелі. Згодом мені спало на думку передати якимось

чином не лише глибину бібліотечних знань, а також політ думки, який неодмінно відбувається в голові кожного студента, який знаходиться в бібліотеці. Однією з найперших ідей було зобразити в пейзажі багато повітряних куль. Ця ідея мені одразу сподобалася і згодом було вирішено використати саме її в художній роботі.

Наступним питанням був вибір пейзажу. Від каньйону чи морського узбережжя було вирішено відмовитися, адже ці пейзажі не мають чіткого розуміння, що це за місце та де воно знаходиться, про це можна здогадуватись лише приблизно. Мені хотілося по-перше використати якийсь український пейзаж і по-друге цей пейзаж мав бути впізнаваним. Тут варто звернутися до питання стилістики художньої роботи, адже це також вплинуло на вибір зображуваного пейзажу. Вибір був між реалістичним пейзажем та декоративним. Було однозначно обрано декоративний, бо, на мою думку, для приміщення бібліотеки він буде доцільніший. На відміну від реалістичного пейзажу, який відображає здебільшого суху майстерність, декоративний більш направлений на творчість. Саме тому пейзажі, що зображають лише природу також було відхилено, адже в декоративному виконанні не було впевненості, що вийде зробити їх упізнаваними. Тож стало зрозуміло, що в пейзажі має бути присутня впізнавана українська архітектурна споруда з урахуванням вимог до масштабності та глибини композиції. Було переглянуто певну кількість варіантів, зокрема визначних історичних пам'яток, адже, на мою думку, саме цей тип архітектури найбільше підходить для зображення в приміщенні бібліотеки. В решті решт було вирішено зупинитись на зображенні масштабного та величного вигляду на Кам'янець-Подільську фортецю. З моєї точки зору цей варіант ідеально вписався в мій задум.

Фінальна концепція художньої роботи виглядає наступним чином: пейзаж фортеці в Кам'янці-Подільському, який символізує нашу історичну спадщину, повітряні кулі в небі над фортецею, що несуть в собі образ та ідею людських думок та вражень від читання

4.3. Засоби, прийоми, композиційне рішення художньої роботи в матеріалі

Художня робота виконана олійними фарбами. Для декоративного пейзажу було обрано вільний стиль живопису. Пейзаж має яскраві кольори, які сбалансовуються більш приглушеними частинами полотна. Основною своєю масою пейзаж наповнений теплими відтінками помаранчевого, коричневого та рожевого кольорів. Їм на противагу частини стін, що знаходяться в тіні, мають прохолодні сині, зелені та фіолетові відтінки. Повітряні кулі мають різне забарвлення, від жовтого до фіолетового, також деякі з них мають візерунки або декілька основних кольори. Небо поділене на три кольорові фрагменти: жовтий, що має невелику площу та розміщений над обрієм та безпосередньо фортецею; рожевий центральний фрагмент, який дещо більше по розміру за жовтий; світло-фіолетовий фрагмент має завершує площину неба.

Композиційно полотно поділене на дві приблизно рівні частини. В нижній частині розміщено фортецю, на верхню частину припадає небо та повітряні кулі. За рахунок цього композиція врівноважені та гармонійна. Повітряні кулі мають різний рівень перспективи, тож складається чудове враження простору та його глибини. В композиційних розміщенні повітряних куль немає значної системності, здебільшого вони розміщені хаотично, що оживляє та надає динаміки пейзажу.

Висновки до розділу 4

Було проведено аналіз досвіду створення художніх творів олійними фарбами, розглянуто різновиди технік олійного живопису. Також було обрано загальну концепцію художньої роботи та описано етапи її створення. Фінальна концепція художньої роботи виглядає наступним чином: пейзаж фортеці в Кам'янці-Подільському, який символізує нашу історичну спадщину, повітряні кулі в небі над фортецею, що несуть в собі образ та ідею людських думок та вражень від читання. Композиційне та кольорове рішення художньої роботи базується на акцентних складових. Центром композиції виступає фортеця, а акцентом є повітряні кулі в небі над нею. В кольоровому рішенні пейзажу

основними є теплі кольори, яким протиставляється незначна кількість холодних. Художня робота виконана у мінімалістичному декоративному стилі та буде чудово виглядати в інтер'єрі бібліотеки в якості настінного муралу.

ВИСНОВКИ

1. Аналізуючи джерельну базу за темою художньо-декоративного оздоблення бібліотек, можна прийти до висновку, що ця тема була розглянута багатьма науковцями, не тільки вітчизняними, а також науковцями з інших країн. Також можна зробити висновок, що тема є актуальною, тому що бібліотека може грати важливу роль у вирішенні проблеми суспільства - споживання в мистецтві, надаючи альтернативні підходи та стимулюючи більш глибоке та осмислене сприйняття мистецтва.
2. Також бібліотека може стати центром, де проводяться лекції, майстер-класи, виставки та інші освітні заходи; вона може надавати доступ до колекцій електронних та друкованих матеріалів, що дозволяє розширити знання та обізнаність в мистецтві; там можна встановити місця для обміну досвідом та дискусій навколо творів мистецтва, що буде сприяти розвитку критичного мислення та поглибленого вивчення творчості в молоді. На даний момент багато праць присвячені формуванню архітектурно-планувальної організації простору бібліотек, але ще мало досліджуваною є проблема особливостей художньо-декоративного оздоблення інтер'єру юнацької бібліотеки, як комунікативного арт-простору.
3. Поняття «Арт-простір» вивели науковці Абизов Вадим та Чверкалюк Катерина у статті «Поняття арт-простору та його характеристика», а саме: «Арт-простір – це спеціально-облаштовані приміщення, будинки, споруди, майданчики, території, простори, які призначені та облаштовані для дозвілля, відпочинку та творчої праці людей будь-якого віку та соціального рівня з метою розвитку власних творчих навичок, а також можливістю самовираження та спілкування з однодумцями» [22].
4. Аналізуючи психологічні аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору, стає зрозумілим що є важливим розуміння того як люди взаємодіють з навколишнім середовищем. Найважливіші аспекти візуально-інформаційного сприйняття простору: гештальт-принципи організації візуальної інформації, ефект кольору та освітлення, перспектива і глибина,

контраст та акцент, просторова композиція та баланс, символіка і семантичне значення, особистий і соціальний простір, рух і динаміка простору, час і адаптація до середовища, зв'язок із природою.

5. За результатами дослідження "Оновлення приміщення бібліотеки університету на основі досвіду навчання користувачів у двох університетах Уханя" авторства Венлі Вей, Лей Пен, Ічен Гонг та Руйін Цзя, було виявлено що найважливіші особливості оздоблення інтер'єру бібліотеки (за результатами опитування та спостереження) є самоконтроль фізичного середовища, комфорт фізичного середовища, естетика внутрішнього простору, комфорт внутрішнього акустичного середовища, комфорт використання внутрішнього простору, гнучкість використання внутрішнього простору, повне керівництво та обладнання.
6. Інтер'єр юнацької бібліотеки – це не лише простір для читання та навчання, але й місце для самовираження, розвитку та формування особистості. Тому художньо-декоративне оздоблення такого закладу має особливе значення. Воно повинно враховувати не тільки естетичні та функціональні вимоги, але й психологічні потреби молоді, їхні інтереси та прагнення. У процесі створення художньо-декоративного оздоблення бібліотеки важливо враховувати специфіку віку користувачів, їхню культурну орієнтацію та соціальні тенденції. Отож було виділено наступні принципи:
 - Принцип відкритості;
 - Принцип інклюзивності;
 - Принцип гостинності та клієнтоорієнтованості;
 - Принцип врахування психологічних потреб;
 - Принцип безпеки;
 - Принцип сучасності;
 - Принцип багатofункціональності;
 - Принцип екологічності;
 - Принцип врахування культурних особливостей та місцевої ідентичності.

7. Аналіз художньо-декоративного оформлення інтер'єрів молодіжних бібліотек в країні і за кордоном показує, що сучасні бібліотеки все більше орієнтуються на створення естетично привабливих і функціональних просторів, що сприяють розвитку творчості та інтелектуальної діяльності молоді. Важливою особливістю досліджуваного зразка є інтеграція різних художніх напрямків, використання яскравих кольорів, сучасних матеріалів, інноваційних дизайнерських рішень, що відображають інтереси і потреби молоді аудиторії.
8. Особливо важливо відзначити тенденцію створення зон, що сприяють не тільки читання, а й спілкування, відпочинку і самоосвіти. Врахування психологічних та емоційних аспектів дизайну інтер'єру допоможе підвищити ефективність роботи бібліотеки, зробити простір комфортним та мотивувати відвідувачів. Поєднуючи в собі функціональність, естетику та інновації, дека бібліотеки створює атмосферу, що відповідає вимогам сучасної молоді.
9. Для оформлення художньо-декоративного оформлення інтер'єру молодіжної бібліотеки ДБН В.2.2-3:2018 "Заклади освіти" та ДБН В.2.2-16-2019 "Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади". Ці будівельні норми є основою для створення проектів, що відповідають вимогам безпеки, комфорту та функціональності, які важливі для забезпечення якісного середовища для навчання, розвитку та дозвілля молоді. Зокрема, у ДБН В.2.2-3:2018 передбачено питання планування та оснащення кімнат для школярів та студентів, зокрема, з точки зору створення комфортних умов для читання, навчання та групових занять. У той же час в ДБН В.2.2-16-2019 описуються вимоги до культурних і дозвіллевих об'єктів для просторів, які безпосередньо впливають на атмосферу бібліотеки як культурного простору для молоді, забезпечуючи гнучкість використання, естетичну цілісність і гармонію внутрішніх рішень.
8. Застосування цих стандартів в оформленні художніх і декоративних покриттів дає можливість створити інтер'єр, який не тільки відповідає нормам безпеки і ергономіки, але і відповідає сучасним вимогам до комфорту

і естетики. Важливим аспектом є розгляд принципу універсального дизайну, який забезпечує доступ до бібліотечного простору для всіх категорій користувачів, включаючи молодь з обмеженими можливостями. Проект включає в себе вирішення і розробку наступних питань: цілісне поєднання внутрішнього і зовнішнього просторів, створення ефективного простору для навчання, створення комунікативного арт-простору, ефективного використання і розташування рослин в інтер'єрі, поєднання сучасних будівельних матеріалів і мистецтва. На проектну частину магістерської роботи було обрано розробляти художньо-декоративне оздоблення студентської бібліотеки при Національному Університеті Будівництва і Архітектури в місті Київ. Загальна площа бібліотеки 640,7 м².

9. Головна концепція художньо-декоративного оздоблення інтер'єру бібліотеки полягає в тому, щоб створити унікальний і комфортний простір для студентів, де вони могли б не тільки навчатись, а також спілкуватись один з одним. Інтер'єр повинен відповідати таким якостям як: гідність, комфорт та бюджет. Тому був обраний сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну. Були використані яскраві кольори (зелений, червоний, фіолетовий, жовтий), що додають жвавості простору, лаконічні геометричні форми меблів та полиць, використання візерунків. Сучасний стиль з елементами модернізму та мемфіс-дизайну поєднує у собі елементи різних дизайнерських тенденцій, а саме поєднання функціональності та яскравого декору: простір спроектований так, щоб бути зручним для повсякденного використання, але водночас містить декоративні елементи, які пожвавлюють довкілля. Абстрактні візерунки на стінах створюють динаміку у просторі, додаючи унікальності.
10. Функціональний поділ простору грає критичну роль у розробці концепції бібліотечного простору. Це стосується розподілу простору на відокремлені області, призначені для певних задач. Так як художньо-декоративне оздоблення бібліотеки передбачає поєднання навчального простору та комунікативного арт-простору, то простір є достатньо складною структурою,

і містить приміщення з різноманітними функціональними обов'язками.

Загальна площа бібліотеці - 640,7 м². Бібліотека складається з 5 приміщень:

- Рецепція, площею 90 м²;
- Технічна зона (ліфт, кімната для бібліотекарів, туалет)– 47,7 м²;
- Приміщення площею 303 м², включає в себе читальну залу, виставкову зону, інтерактивну зону, рекреаційну зелену зону;
- Велика читальна залаю – 136 м²;
- Архів для зберігання книг – 64м²

11. Бібліотека має бути чистою та простою, сповненою життєвих сил та позитивної енергії. Тому простір вимагав великого білого фону з акцентами насичених основних кольорів. Білий колір був обраний для великих просторів, щоб підкреслити тихий атрибут бібліотеки, стіни виконані штукатуркою білого кольору.

12. Для підлоги використовується керамічна плитку з текстурою терраццо. "Терраццо" по праву вважається універсальним матеріалом, так як надзвичайно легка у обслуговуванні, вологостійка, вона не поглинає та не накопичує пил, а ще має велику різноманітність кольорів та узорів. А найголовніша перевага – це те що терраццо дуже міцна та має високий термін експлуатації. Також для підлоги використовується лінолеум, він вважається стійким до зношування, витримує і тиск і навантаження, не залишає на собі слідів. Також він відносно вологостійкий, легкий при монтажі, довговічний, простий у догляду та нешкідливий для людей.

13. Меблі виконані з масиву дерева та мають багато переваг. Наприклад: вони дуже міцні та стійкі до механічних пошкоджень, адже виготовляються зі щільних дерев'яних блоків, екологічно чистий матеріал, кожна дошка має свою унікальну текстуру та легко відновити, якщо вони пошкодяться.

14. Було проведено аналіз досвіду створення художніх творів олійними фарбами, розглянуто різновиди технік олійного живопису. Також було обрано загальну концепцію художньої роботи та описано етапи її створення. Фінальна концепція художньої роботи виглядає наступним чином: пейзаж фортеці в

Кам'янці-Подільському, який символізує нашу історичну спадщину, повітряні кулі в небі над фортецею, що несуть в собі образ та ідею людських думок та вражень від читання. Композиційне та кольорове рішення художньої роботи базується на акцентних складових. Центром композиції виступає фортеця, а акцентом є повітряні кулі в небі над нею. В кольоровому рішенні пейзажу основними є теплі кольори, яким протиставляється незначна кількість холодних. Художня робота виконана у мінімалістичному декоративному стилі та буде чудово виглядати в інтер'єрі бібліотеки в якості настінного муралу.

Список літератури

1. Abdel H. Nippan Group Tokyo Headquarter / KOKUYO. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/1002906/nippan-group-tokyo-headquarter-kokuyo?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
2. C. Johnson K. The Art Library as Exhibition Space: Ten Case Studies : extended abstract of A Master's Paper for the M.S in L.S. 2006. P. 78. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/210609726.pdf>.
3. González M. F. Oodi Helsinki Central Library / ALA Architects. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects>.
4. Koshta H. A. Intermunicipal Library Alberto De Eccher dall'Eco / DAP Studio. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/1018172/intermunicipal-library-alberto-de-eccher-dalleco-dap-studio?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
5. Light, Ben, Houghton, Kirralie, Burgess, Jean, Klaebe, Helen, Osborne, Roger, Cunningham, Stuart, & Hearn, Greg. The impact of libraries as creative spaces. *QUT Digital Media Research Centre, Australia*. 2016 URL: <https://content.plconnect.slq.qld.gov.au/sites/default/files/SLQ-creativespacesuserguide-2016.pdf>.
6. Mattern S. Just How Public Is the Seattle Public Library?. *Journal of Architectural Education*. 2003. P. 5–18. URL: <https://icd.wordsinspace.net/wp-content/uploads/publications/JAEPrintEd.pdf>.
7. Ott C. L'échappée / Atelier WOA. *Archdaily*. URL: https://www.archdaily.com/1009915/lechappee-atelier-woa?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
8. Peng L, Wei W, Gong Y, Jia R. University Library Space Renovation Based on the User Learning Experience in Two Wuhan Universities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. 19(16):10395. URL: <https://www.mdpi.com/1660-4601/19/16/10395>.
9. Pintos P. Media Library Sainte-Geneviève- des-Bois / archi5 + Calmm architecture. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/1009093/media-library-sainte-genevieve-des-bois>.

- [genevieve-des-bois-archi5-plus-calmm-architecture?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.](#)
10. Pintos P. Pine Bluff Main Library / Polk Stanley Wilcox Architects. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/989062/pine-bluff-main-library-polk-stanley-wilcox-architects>.
 11. Zapico B. Goethe-Institut Renovation / Yemail Arquitectura. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/1003061/renovacion-goethe-institut-yemail-arquitectura?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
 12. Zikawei Library / Wutopia Lab. *ArchDaily*. URL: https://www.archdaily.com/1000150/zikawei-library-wutopia-lab?ad_source=search&ad_medium=projects_tab.
 13. Абизов В. Поняття арт-простору та його характеристика. *Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції*. (м. Київ, 27 квітня 2022 р.). Київ. 2022. С. 179-181.
 14. Артамонова С. С. Проблеми архітектури та дизайну бібліотечних будівель у світовій практиці. *Бібліотечна планета*. 2002. С. 26–27.
 15. Арт-простір у бібліотеці – місце вільного розвитку особистості. *Миколаївська обласна бібліотечна асоціація*. URL: <https://moba.net.ua/biblioas-online/art-prostir-u-bibliotetsi-mistse-vilnogo-rozvytku-osobystosti/>.
 16. Ашаренкова Н. Обслуговування користувачів з особливими потребами в публічних бібліотеках. Послуги, що стають реальністю для України. *Бібліотечна планета*. 2005. С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_4_2.
 17. Баволяк Н. М. Аспекти сучасного дизайну громадських бібліотек. Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. 2013. Вип. 39. С. 182-185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lglpdp_2013_39.
 18. Балашова Е. В. Тищенко М. Н. Ванеев А. Н. Библиотечный дизайн : навч. посіб.: Гардарики, 2004. С. 288.
 19. Білодід Ю. М. Основи дизайну : навч. посіб.. Київ : Парапан, 2004. С. 240.

- 20.Бодак О. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського в пресі: аналітичний огляд публікацій за 2011 р. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 4. С. 46-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2012_4_7.
- 21.Воскобойнікова-Гузєва О. Наукова бібліотека ХХІ століття в європейському соціокультурному вимірі. *Вісник Львівського ун-ту*, Серія книгозн. бібліот. інф. технол. Вип. 5. Львів, 2010. С. 173–177.
- 22.Гардабхадзе І. Еволюція вимог до дизайну інтер'єру бібліотек в умовах цифровізації з відзеркаленням громадської думки. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2023. Т. 6, № 2. С. 327-339. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ditpd_2023_6_2_10.
- 23.Гнатюк Л.Р., Заплатинський В. М. Ергономіка та основи ергодизайну: методичні рекомендації до виконання курсової роботи. К. НАУ, 2011. С. 40.
- 24.Горда Т.В. Бібліотечний простір: трансформація та організація в сучасному вимірі: метод. Рекомендації. Комунал. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім.Тараса Шевченка» Черкас. обл. ради; уклад. Т.В. Горда. Черкаси. С.1 –12с.
- 25.ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-Видовищні та дозвіллеві заклади. Основні положення. К.: Мінрегіонбуд України, 2019. С. 67.
- 26.ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення. К.: Мінрегіонбуд України, 2018. С. 35.
- 27.Дригайло С.В. Створення комфортних умов роботи для користувачів і співробітників у бібліотеці. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 4. С. 63-72.
- 28.Ернст Т.К. Художньо-образна наповненість архітектури дитячих закладів та порушення дитячої психіки. Зб. наук. пр. «Перспективні напрямки проектування житлових та громадських будівель»,К., Київ ЗНДІЕП, 2005. С. 45-53.
- 29.Естетичне оформлення бібліотек : метод. реком. Національна Парламент. б-ка України. підгот. І. А. Полякова. К. : НПБУ, 1994. С. 27.

30. Жукова В. П. Архітектура та дизайн бібліотек: історія і сучасність. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2014. Вип. 43. С. 181-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2014_43_25.
31. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». *Голос України*. 2009. С.5
32. Ідак Ю. В. Особливості архітектурно-образної організації сучасних публічних бібліотек. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія Архітектура. 2013. № 757. С. 80-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPARX_2013_757_14.
33. Клименко О. Стратегічні проекти розвитку наукових бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 6. С. 40-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2017_6_9.
34. Кравченко С. Цуріна І. Соціокультурна діяльність: Публічні бібліотеки. Національна парламентська бібліотека. Київ, 2005. С. 67.
35. Кунанець Н.Е. Наукові бібліотеки Львова (1784-1939): особливості становлення і розвитку, формування фондів та колекцій. Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010. С. 244.
36. Кусая Н. Бібліотека та інтелектуальне дозвілля молоді. *Бібліотечна планета*. 2005. № 3. С. 25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_3_10.
37. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посіб. Львів : вид-во Львівської політехніки, 2013. С. 642.
38. Мангул О., Емам'янфар А., Третяк Ю. Особливості формування інтер'єрів освітнього простору початкових шкіл на засадах енергоефективності, технологічності та безпеки. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2024. № 69. С. 293–306. URL: <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/308562/300306>.
39. Матвійчук О. Є. Дизайн та інтер'єр бібліотеки як соціокультурна проблема. *Культурологічна думка*. 2011. № 4. С. 123-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kultdum_2011_4_23.
40. Мироненко В.П. Приклади закордонних бібліотечно інформаційних центрів. *Вісник ХДАДА: зб. наук. пр. Х.: ХДАДМ, 2009. С. 258.*

41. Олійник О. П. Гнатюк Л. Р., Чернявський В. Г. Основи дизайну інтер'єру: навч. Посіб. К.: НАУ, 2011. С. 228.
42. Охотнік Є. В. Особливості дизайн-проектування інтер'єру дитячої бібліотеки. Проблеми розвитку міського середовища. 2013. Вип. 9. С. 115-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prms_2013_9_21.
43. Прядко О. Бібліотека – як центр соціальної підтримки молоді. *Бібліотечна планета*. 2005. № 1. С. 34-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_1_16.
44. Радюк А. Я. Особливості формоутворення сучасних бібліотек. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2013. Вип. 33. С. 452-457. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2013_33_69.
45. Ришкевич Н. О. Фактори, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. *Art and Design*. 2023. № 4. С. 160-170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/artges_2023_4_16.
46. Савіна З. Діяльність бібліотек зі збереження національної культурної спадщини (IV Міжнародна науково-практична конференція "Бібліотека і книга в контексті часу"). *Бібліотечна планета*. 2010. № 2. С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2010_2_2.
47. Самотий Р. Формування індивідуальності архітектурного бібліотечного простору – як стратегія створення іміджу бібліотеки. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. 2015.
48. Сафронова О. О. Борисенко. Г. В. Особливості дизайну інтер'єру бібліотеки вищого навчального закладу. *Технології та дизайн*. 2016. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_3_16.
49. Сафронова О.О., Юхненко Д.В. Проблеми дизайну інтер'єру бібліотечного простору закладів вищої освіти в умовах України. The 3rd International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (November 25, 2020) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2020. P. 874-885.

50. Селівачов М. Музей як інструмент культури. Музейні колекції: історія, дослідження, атрибуція: збірник наукових праць за ред. д-ра мист-ва М. Селівачова. К.: ТОВ «ХІК», 2010. С. 19.
51. Струкевич О.К. Особливості розвитку української культури. Освіта. Вищі навчальні заклади. Гіпермаркет Знань. 2015. URL: <http://sum.in.ua/>.
52. Сьомка С.В. Антонович Є.Р. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання: підручник. Київ. 2018. С. 400.
53. Цимбалюк П. Національна парламентська бібліотека України і книгозбірні Вінниччини: грані партнерства на рубежі тисячоліть. *Бібліотечна планета*. 2006. № 4. С. 25-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2006_4_7.
54. Ярошенко Т. Проект "Електронна бібліотека: центри знань в університетах України" – інновації через співробітництво. *Бібліотечний вісник*. 2009. № 3. С. 3-5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2009_3_1.
55. Ярошенко Т.А. Університетська бібліотека: нова роль в зв'язку з впровадженням комп'ютерних технологій. *Бібліотечний вісник*. 1995-1998. URL: <http://www.gpntb.ru/win/interevents/crimea98/doc2/doc5.html>.

ДОДАТКИ

